BOSTON PUBLIC LIBRARY
COPLEY SQUARE
BOSTON 17, MASS.

KELEIVIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje, Kanadoje, Pietų Amerikoje, Europoje..$4.00
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

THE TRAVELER — LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Represents over 75,000 Lithuanians in New England and about 1,200,000 in the United States
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NO. 44 "Keleivio" Telefonas AN 8-3071 SOUTH BOSTON, MASS., SPALIO (OCTOBER) 30, 1957 Entered as Second Class Matter February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879 Atskiro Numerio Kaina 10 Centų 52-IEJI METAI

Daug Spėliojimų Dėl Maršalo Žukovo Pašalinimo

Maršalas Žukovas Išlėkė iš Karo Ministerio Vietos; Nežinia, ar Lėks Aukštyn, ar Gal Staiga Žemyn; Viskas Rodo, Kad Nikita Maršalą Apgavo; Karingas Chruščiovas ar Neruošia Avantiūros?

Šeštadienį spalio 26 d. iš Maskvos atėjo trumpa žinia, kad maršalas Žukovas "paliuosuojamas" nuo krašto gynimo ministerio pareigų ir kad į tą vietą skiriamas maršalas Malinovskis.

Po šito pranešimo iš Maskvos negauta daugiau žinių apie maršalo Žukovo likimą, eina tik spėliojimai.

Spėliojama daug. Vieni linksta manyti, kad Chruščiovas padarė dar vieną perversmą ir atsikratė nuo maršalo Žukovo, kaip jis neseniai atsikratė nuo Molotovo, Malenkovi ir Kaganovičiaus. Bet tai yra tik vienas spėjimas ir nežinoma kodėl tarp maršalo Žukovo ir Nikitos Chruščiovo įvyko politinis išsiskyrimas. Prieš Malenkovą, Molotovą ir Kaganovičių Žukovas ir Nikita buvo vieningi, o paskui jų keliai išsiskyrė. Bet kodėl? Ar tai buvo tik asmenų varžytynės dėl valdžios ir apsukresnis Chruščiovas pirmas pagavo maršalą už kalnieriaus ir išmetė jį lauk iš valdžios, ar gal buvo tarp jų skirtumų ir dėl šalies politikos?

Yra spėliojančių, kad maršalas Žukovas gaus aukštesnę vietą, bet taip manančių nėra daug. Daugumas Sovietų gyvenimo stebėtojų linksta manyti, kad Nikita maršalą joja lauk iš valdžios.

Komunistų laikraščių korespondentai iš Maskvos praneša, kad maršalas Žukovas gaus kitą svarbų darbą, bet tuo ir baigiasi tų korespondentų žinojimas.

Visi spėliojimai apie pasikeitimus Sovietų Rusijos diktatūros viršūnėje siejasi su spėliojimais dėl Sovietų Rusijos tolimesnės politikos. Paskutiniu laiku Sovietų Rusijos politika yra labai karinga, atrodo lyg Maskvos diktatoriai ieškotų priekabių ir progos parodyti savo karišką galybę. Kai kas net spėja, kad maršalas Žukovas gal buvo priešingas šitokiai karo provokavimo politikai ir todėl Nikita jį išmetė iš valdžios.

Visokie spėliojimai apie Žukovo likimą rodo, kad Maskvos paslaptys yra labai gerai saugomos, nes niekas net nespėjo kad Žukovas grius nuo karo ministerio kėdės ir niekas tikrai nežino, ką maršalo griuvimas pranašauja.

Spėliojimai dėl Žukovo likimo daromi ne dėl to, kad kam labai rūpėtų jo likimas, bet dėl noro gauti šiokį tokį vaizdą dėl būsimos Maskvos diktatūros politikos. Tas yra svarbu.

Sovietų Sputnikas Bėga, Bet Jau Tyliai

"Sputniku" vadinamas rusų dirbtinis "mėnulis", lekiodamas aplink žemės kamuolį kurį laiką barškėjo elektriniais signalais. Bet aplėkęs apling žemę 326 kartus jis nutilo. Maskva aiškina, kad jo batreja išsieikvojo ir jis bėga toliau aplink žemę patylom. Jis dabar apibėga aplink žemę jau per 95 minutes.

Niekas dar nežino, kiek ilgai "Sputnik" bėgios aplink žemę. Kai kurie mokslininkai betgi jau spėja, kad gruodžio mėnesį jis pasieks kiek tirštesnę atmosferą ir tada beskubėdamas sunyks į dulkes, kaip meteorai sunyksta pasiekę atmosferą.

Švedijoj Sugriuvo Koalicijos Valdžia

Iki šiol Švedijos vyriausybę buvo sudaryta koalicijos pagrindu iš socialdemokratų ir valstiečių ūkininkų. Bet spalio 26 d. ūkininkai iš ministerių kabineto išėjo, nes nenorėjo sutikti su socialdemokratų siūlomu senatvės pensijų įstatymu. Koalicija dėl to sugriuvo. Naują vyriausybę karalius pavedė sudaryti socialdemokratų partijos vadui Tage Erlander. Atrodo, kad socialdemokratai sudarys mažumos vyriausybę ir paskui, negavę parlamente pritarimo, skelbs naujus rinkimus.

KAINOS KYLA, NIEKAS NEZINO KODEL

Pinigingi žmonės Europoje ir Amerikoje suka galvas dėl vis didėjančios brangenybės, kuriai nesimato jokio galo, nors biznyje jau prasidėjo aiškus atoslūgis.

Po antro pasaulinio karo veik visą laiką kainos kilo, o kartu ir biznis ėjo pirmyn, bet dabar biznis atslūsta, o kainos įsibėgėjusios vis dar kopia į viršų.

Tas reiškinys rūpi ir biznieriams ir vyriausybėms ir darbininkams. Dėl nuolatinio kainų kilimo nerimsta ir vartotojai. Kas kainų kilimo priežastį išaiškins?

126,000 JAPONŲ DIRBA AMERIKOS KARIAMS

Amerikos kariuomenė iki šiol samdė Japonijoj įvairiems darbams 126,000 japonų, bet iki ateinančio pavasario pusę tų japonų bus atleista iš darbo dėl Amerikos kariuomenės mažinimo Japonijoj

ŽUVO AŠTUONIOS DEŠIMTYS VIENAS ASMUO

Turkijoje netoli Graikijos rubežiaus garsusis Simplon rytų ekspresas susidūrė su kitu traukiniu. Trys vagonai sudegė. 81 asmuo užmuštas, apie 200 sužeista.

Kaip Buvo Nušautas Albert Anastasia

Albert Anastasia, žinomas gengsteris ir žmogžudys, kuris per savo gyvenimą esąs užmušęs virš 30 asmenų, pereitą penktadienį spalio 25 d. buvo nušautas New Yorke Sheraton viešbučio kirpykloj. Jam besėdint kirpėjo kėdėj du maskuoti vyrai įėjo į vidų, priėjo prie jo kėdės ir paleido į jį kelioliką šūvių ir pabėgo.

A. Anastasia vienas iš šešių italų brolių ateivių pagarsėjo tuo, kad jis buvo prieš 30 metų pagarsėjusios gengsterių organizacijos vadinamos "Murder, Inc." vyriausias budelis — šaudytojas. Jis buvo pakliuvęs kelis kartus į kalėjimą, bet geri advokatai ir stoka liudininkų jį išgelbėjo nuo elektros kėdės.

Prancuzai Negali Surasti Premjero

Prancūzija vis dar be vyriausybės! Šios savaitės pirmadienį parlamentas atmetė socialisto G. Mollet kandidatūrą ir prezidentas vėl "ieško premjero".

Prancūzų parlamentarizmo liga yra gausumas partijų ir faktas, kad šalia kitų partijų parlamente yra stiprios fašistų ir komunistų frakcijos, kurios į jokį parlamentarinę koaliciją netinka ir kaip akmuo kabo ant kiekvienos vyriausybės kaklo. Prancūzai supranta, kad vien krizėmis gyventi yra pavojinga, bet gyvena.

DAUGIAU DEMESIO GRYNAJAM MOKSLUI

Amerikos "Science Foundation" įspėjo vyriausybę, kad ji remtų grynąjį mokslą ir nesitenkintų tik rėmimu pritaikomojo mokslo. Mokslo pagrindas yra grynasis tyrinėjimas, kuris tiesioginės naudos lyg ir neduoda, bet yra pagrindas bet kokios mokslo pažangos.

Ką Čia Dabar Sutarė Anglijos Vadovas

Pereitą savaitę Anglijos vyriausybės vadas MacMillan ir anglų užs. reikalų ministeris Lloyd tarėsi su mūsų šalies prezidentu apie visokius reikalus.

Anglų vadui vykstant namo buvo paskelbta, kad Anglija ir Amerika sutarė stiprinti karišką sąjungą tarp tų kraštų ir ypač derinti savo mokslininkų darbą, kad ginklavimosi lenktynėse Sovietai neimtų pirmauti.

Taip pat sutarta stiprinti NATO kariška sąjunga ir laukiama, kad gruodžio mėnesį visų NATO valstybių vadai susirinks Paryžiuje aptarti kariško bendradarbiavimo stiprinimą. Laukiama, kad ir prezidentas D. D. Eisenhower vyks į tas Paryžiaus derybas.

SKANDINAVIJOS ŠALYS UŽ MUITŲ UNIJĄ

Keturios Skandinavijos valstybės —Švedija, Norvegija, Suomija ir Danija sutarė planą sujungti savo kraštus į vieną muitų uniją. Maždaug 80% prekybos tarp tų kraštų vyktų be jokių muitų. Keturios vyriausybės dabar svarsto ekspertų paruoštą planą. Apie Skandinavijos muitų uniją kalbama jau apie 10 metų.

MINIA PANIKOJE TODĖL DAUG AUKŲ

Saigone, pietinio Anamo sostinėje vienoje parodoje kilo panika minioje, žmonės ėmė bėgti per tiltą, kuris įlūžo. Iš viso dėl panikos ir minios mėtymosi 49 žmonės buvo sumindyti, o virš šimto žmonių buvo nugabenta į ligonines. Daug sužeistų patys draugų ir kitų padedami nuvyko namo.

Nelaimė, kiek atrodo įvyko be kieno nors kaltės, užteko, kad minioje atsirado keletas staiga išsigandusių žmonių ir baimė užkrėtė tūkstančius žmonių be jokio pagrindo.

Kiek Amerikoje Tikrų Milionierių?

Žurnalas "Fortune" surankiojo žinias, kiek Amerikoje yra tikrų milionierių, kurių turtas siekia bent 75 milionų dolerių. Tokių riebių žuvų visame krašte yra 76. Bet ir milionierių tarpe nėra lygybės. Kai kurie iš jų turi po kelis šimtus milionų ar net visą bilioną dolerių, o kiti tik po 100 milionų ar net mažiau.

Šalia rimtų milionierių, kurie "verti" po 75 ar daugiau milionų, yra ir "proletariškų" milionierių, kurių turtai yra mažesni negu 75 milionai dolerių.

Žurnalas "Fortune" skelbia net Amerikos milionierių pažiūras į visokius klausimus ir į pačius milionierius, bet tai būtų ilga istorija čia aprašyti.

Sovietų Šnipas Abel Atrastas Kaltas

Pereitos savaitės gale pasibaigė Sovietų Rusijos šnipo Rudolfo I. Abel byla. Jis atrastas kaltas ir jam gresia didelė bausmė.

Šnipas Abel yra Sovietų Rusijos šnipų pulkininkas ir čia jis buvo atvykęs šnipinėti visokių kariškų ir pramonės paslapčių. Jis gyveno čia slaptai pasivadinęs kitokia pavarde ir rekrutavo agentus dirbti Maskvos naudai.

R. I. Abel yra vienas iš stambesnių Sovietų šnipų, kuris pakliuvo į policijos nagus. Teisėjas gal dar šią savaitę paskirs jam bausmę.

KINAI DIDELIS JAPONŲ VARŽOVAS

Japonjios ūkio žinovai sako, jog Japonijai gresia pavojus netekti rinkų Azijoj ir Viduriniuose Rytuose. Tas rinkas paveržia komunistinė Kinija, kurios jauna pramonė jau ieško sau rinkų ir jų suranda.

Jungtinių Tautų Seime Kalbama Apie Turkus ir Siriją

Sirijos ir Turkijos Dirbtiniu Būdu Išpustas Ginčas Aptariamas JT Seimo; Turkai Sako, Kad Maskva su Sirijos Pagalba Nori Užbaidyti Taikųjį Pasaulį; Sirija Atmetė S. Arabų Tarpininkavimą.

Vodka ir Mergos Apsuko Jam Galvą

Amerikos armijos seržantas Rhodes papasakojo teisme, kaip rusai mergomis ir degtine apsuko jam galvą ir įtraukė jį į savo šnipų tinklą. Rhodes tarnavo Amerikos ambasadoje Maskvoje ir ten jam esant rusai jį užverbavo savo tarnybon.

Dabar seržantas Rhodes liudijo teisme Sovietų šnipo Abelio byloje ir ten pasipasakojo, kaip jis buvo rusų sugundytas būti savo šalies išdaviku.

Seržanto Rhodes istorija yra mergų, girtavimų ir savo pareigos užmiršimo istorija. Rhodes sakosi gavęs iš rusų "tarp $2,000 ir $3,000" judošpinigių. Rhodes dar yra tardomas ir bus teisiamas.

Darbininkų Unijos Labai Rimtai Valosi

Darbininkų unijos per savo ADF—CIO organizaciją paskelbė griežtą kovą raketieriams ir visokiems sukčiams unijose ir pirmoj galvoj nutarė suspenduoti didelę vežikų uniją už tai, kad ji išrinko savo pirmininku James Hoffa ir nepravedė ADF—CIO nurodytų reformų savo vidaus tvarkyme.

Vežikų unija galėtų likti bendrame darbininkų judėjime, jei Hoffa pasišalintų iš pirmininko vietos ir jei būtų pravestos kitos reformos pagal ADF—CIO komisijos nurodymus.

Dvi kitos unijos gavo iš ADF—CIO įspėjimą sutvarkyti savo darbą, jei nenori būti suspenduotos.

Gener. Prokuroras Brownell Pasitraukė

Generalinis prokuroras Herbert Brownell pereitos savaitės gale pasitraukė iš savo vietos ir grįžta į privačią advokato praktiką.

H. Brownell betgi nepasitraukia iš politikos ir visai galima, kad jis bus kandidatas į New Yorko gubernatoriaus vietą, arba į kokį kitą svarbų urėdą. Kalbama net, kad 1960 metais jis gali būti kandidatu ir į prezidento vietą.

Generalinio prokuroro vietą jau užėmė prezidento paskirtas Wm. P. Rogers, buvęs H. Brownell padėjejas gen. prokuroro pareigose.

Šią savaitę JT seimas vėl ėmėsi svarstyti Sirijos skundą dėl tariamo jai gresiančio pavojaus iš Turkijos ir Amerikos. Kol kas Sirijos kalbėtojas jokio pavojaus nenurodė, o rusų atstovas tik kartojo savo propagandos kaltinimus be jokių įrodymų. Kodėl rusai tą daro, tai yra didžiausia mįslė, kurios Vakarų valstybių diplomatai sakosi negali suprasti. Kai kurie rusų piktą propagandą riša su įvykiais Maskvos vyriausybės viršūnėse . . .

Turkija, kuri dėl rusų ir Sirijos šūkavimų ai mažai tesijaudina, rusų propagandą apie gręsiantį karą, vadina bandymu užbaidyti ir suardyti Vakarų valstybių kariškas sąjungas, kaip tai NATO, Bagdado sutartį ir kitas laisvųjų šalių kariškas sąjungas. Turkai mano, kad išlaikymas ir stiprinimas kariškų sąjungų yra geriausias atsakymas į rusų gąsdinimus.

Saudi Arabijos karalius buvo pasisiūlęs tarpininkauti tarp Turkijos ir Sirijos dėl esamų nesusipratimų išlyginimo. Turkija sutiko su tuo tarpininkavimu, bet Sirija jį atmetė, nors Sirijos prezidentas buvo sutikęs. Atrodo, kad Maskva savo lėles Sirijoj instruktavo nesileisti į jokias derybas su Turkiją, nes tada nebebūtų rusams ko šūkauti.

JT seimas svarsto "ginčą", dėl kurio niekas nėra tikras, dėl ko jis eina. Rusai šaukia apie karo pavojų, bet Vakaruose niekas į tokį pavojų lyg ir netiki, ar bent niekas nėra tikras, ko rusai siekia.

TURKIJOS RINKIMUS LAIMEJO DEMOKRATAI

Sekmadienį Turkijoj gyventojai rinko šalies parlamentą ir rinkimus laimėjo valdančioji demokratų partija. Ji pravedė į parlamentą 424 atstovus, stipriausioji opozicijos partija—republikonai pravedė 170 atstovų ir 8 atstovai bus nuo dviejų smulkiųjų partijų.

Rinkimai Turkijoj sprendė vidaus politikos klausimus, nes dėl užsienių politikos visi turkai yra vieningi.

Turkijos rinkimai buvo pusėtinai laisvi, nors opozicijos žmonės skundžiasi dėl jiems darytų kliūčių vesti jų rnkiminę propagandą.

Turkija vykdo plačią šalies industrializacijos politiką ir tas kelia visokių sunkumų, bet gyventojai tai politikai pritarė.

Europos rytai-trečioji jėga?

Newyorkiškio "Times" korespondentas Harrison E. Salisbury iškėlė mintį, kad Amerika turėtų siekti iš Europos Rytų padaryti "trečią jėgą" tarp komunistinių Rytų ir kapitalistinių Vakarų. Rusų daugiau ar mažiau pavergtose Europos kraštuose gyvena apie 100 milionų žmonių. Jei tuos kraštus galima būtų padaryti tikrai neutralius tarp Rytų ir Vakarų, tai tada nei Sovietų Rusija, nei juo labiau taikūs Vakarai negalėtų galvoti apie karą. Reikėtų tik menko daikto, kad rusų įtaka rytinėj Europoj šiek tiek sumažėtų, o Amerikos įtaka šiek tiek padidėtų ir didžiausia mūsų laikų problema—Sovietų tąsymasis su Amerika—būtų išspręsta labai pigiu būdu.

Newyorkiškio dienraščio korespondentas pastebėjo rytinėj Europoj didelį nepriklausomybės norą ir kartu didelę tų kraštų ūkišką priklausomybę nuo Sovietų Rusijos. Su ūkiška pagalba Amerika galėtų rytinės Europos kraštus padaryti daugiau nepriklausomus nuo Maskvos, bet kartu jų nekurstant prie sukilimų ir panašių išstojimų, todėl neduodant nė rusams progos į tų kraštų vidaus politiką kištis. Sustiprėję ūkiškai Europos Rytų kraštai pasidarytų vis labiau nepriklausomi nuo Rusijos, o su didėjančia nepriklausomybe jie galėtų užimti vis neutrališkesnę poziciją tarp Sovietų ir Amerikos. Tai būtų lyg savo rūšies "trečioji jėga" tarp dviejų galingų konkurentų.

Idėja labai įdomi. Jau pats tos idėjos iškėlimas rodo, kad taip vadinama "vadavimo" politika gėdingai susmuko ir nuskendo kraujuje Budapešto gatvėse. Dabartinė Amerikos politika Europos Rytuose yra ne politika, bet laukimas, kad gal kas nors įvyks . . . Laukimas tas nieko neduoda. Net pasinaudoti progomis nėra nei noro, nei supratimo. Kai lenkai kreipėsi pagalbos, su jais buvo derimasi ilgiausią laiką, iki buvo išstenėta trečdalis jų prašomos pagalbos ir tai dalis už visai riebius nuošimčius. Dabar lenkai vėl prašo pagalbos, bet ar sulauks jos? Žurnalisto pasiūlytoji politika, po tos ubagystės, kokią parodė "vaduotojai", gaivina savo naujoviškumu ir bandymu surasti naują priėjimą prie seno ir per moralinį atbukimą pagimdytą klausimą—100 milionų žmonių laisvės reikalo. Gudrūs politikieriai manė, kad jie bus saugūs atidavę Maskvai šimto milionų žmonių laisvę. Kiti tiek pat gudrūs manė iškirsti triksą, jei parėkaus rinkimuose apie tų pačių šimto milionų žmonių "išvadavmą", o dabar ateina žurnalistas ir pasako ponams politikieriams, kad 100 milionų žmonių Rytų Europoje gali sudaryti skirtumą tarp karo ir taikos. Bet šitokio daikto nežinojo vadai, kurių rankose yra šalies saugumas?

Milžiniškas valymas

Lenkijos komunistų vadas, Wladyslaw Gumulka, jau metai laiko kaip grįžo prie valdžios. Per tą laiką W. Gomulka jokiu būdu nepajėgė iš komunistų partijos padaryti susiklausančią, vieningą organizaciją, kuri padėtų Gomulkai kraštą valdyti. Jau metai laiko, kai Lenkijoj yra galybė komunistų, bet komunistų partijos nėra. Komunistų Lenkijoj skaitoma 1,400,000. Tai didelė armija, bet iškrykusi kaip Grigo bitės. Seniau lenkai save pašiepdavo, kad "kur du lenkai, ten trys nuomonės", o dabar reikia sakyti, kad kur du lenkų bolševikai, ten neišvengiami ginčai ir dėl paties bolševizmo, ir dėl rusų rolės socializmo kūryboje, ir dėl laisvės reikalo socializmo kūryboje, ir dėl visų kitų klausimų. Nėra vienos partijos, nėra vieningų pažiūrų, nėra vienos politikos.

Gomulka mano, kad Lenkijos komunistų partiją reikia "išvalyti"—pašalinti ar paprašyti pasišalinti iš jos visus tuos, kurie pakliuvo į ją per nesusipratimą, ar todėl kad tokia mada buvo, ar kad reikėjo stoti į partiją dėl duonos kąsnio. Tokius žmones, kuriems partijoj neturėtų būti vietos, reikia pašalinti, arba paprašyti, kad jie patys susiprastų ir pasišalintų.

*

Taigi, Gomulka valys partiją. Bet kaip jis tą padarys? Kaip galima iš vieno miliono ir keturių šimtų tūkstančių žmonių išskirti, kurie yra geri ir kurie negeri?

Lengviausias būdas išskirti tuos, kurie į partiją atėjo dėl duonos kąsnio, ar dėl tarnybos. Pažadėk, kad už išstojimą iš partijos niekas nebus baudžiamas, atsiras tiek ir tiek savanorių apleisti tą nevaldančią ir visam kraštui įgrysusią organizaciją. Tik reikia, kad žmonės būtų tikri, jog jiems už pasitraukimą iš partijos negresia jokios pabaudos.

*

Jei "savanoriškai" iš komunistų partijos (ten ji vadinasi "jungtinė darbininkų partija") išstotų pusė narių, tai visvien jų dar liktų daugiau, negu Gomulka galėtų suvaldyti, sudisciplinuoti ir padaryti įrankį savo rankose kraštui valdyti.

Kaip išprašyti iš partijos tuos narius, kurie į ją įstojo vagišiavimo, kyšininkavimo, karjerizmo, sukčiavimo, pasipelnymo tikslais? Pirmiausia, kaip juos atrankioti, lyg kokias parkuotas avis, nuo mažiau parkuotų avių?

Klausimas ne taip lengvai atsakomas. Kiekvieną narį reikėtų tardyti, reikėtų žiūrėti jo turto, reikėtų aiškinti jo praeitį, knistis po dabartį ir vistiek viską negalima būtų išaiškinti. Ir kur rasti tiek patikimų aiškintojų, kurie sąžiningai bandytų palikti partijoj tik grynąją smetonėlę, o visokias tikras ar tariamas šiukšles mestų lauk?

Gomulka nori apvalyti partiją ne tiktai nuo kriminalinio elemento, bet ir nuo opozicijos, tiek kairiosios, tiek ir dešiniosios. Tai reiškia nuo buvusių "staliniečių", įpratusių į sauvalę valdžioje ir norinčių vėl tų gerų laikų, kada jokios atsakomybės nereikėjo nešti ir visomis privilegijomis galima buvo naudotis. Už tokią ideališką biurokratų parazitų tvarką lenkiški staliniečiai ir dabar kovoja. Jie, kur gali, nevengia pakišti koją Gomulkai ir jie tikisi, kad Gomulka turės pasukti griežtu keliu, nes kitaip jis nei ūkio nepakels, nei gyventojų nuramins, nei užtikrins sau pastovesnį buvimą valdžioje.

Jeigu "staliniečius" ir išrankioti iš partijos, tai čia ne galas apsivalymui. Reikės mesti, ir Gomulka nori juos mest, ir taip vadinamus kairiuosius ar revizionistus, kurie savo eilėse jungia visokį margą svietą—nuo socialistų iki anarchistų. Tie tai žmonės pernai sukėlė ir spaudoje ir net pačioj partijoj bruzdėjimą už Gomulkos grąžinimą į valdžią. Dabar Gomulkai tie "maurai" nebėra reikalingi, todėl jis nori jų nusikratyti partijoj.

*

W. Gomulka stovi prieš nepaprastą uždavinį. Paprastai komunistų partija jos vadams yra įrankis valdžiai pasigauti. Bet Lenkijoj Gomulka valdžią jau turi, jam reikalinga partija, kuri padėtų pačiam Gomulkai kraštą valdyti, užtikrintų jo valdžios pastovumą ir padarytų ją mažiau priklausomą nuo kardinolo Wyšinskio ir nuo maskvinių intrigantų staliniečių. Yra "darbas" — reikalinga partija. W. Gomulka tikisi tokią partiją "pagal savo pavidalą" sukurti ir "laimingai valdyti".

Kol kas lenkų komunistų partija atrodo gana keistas padaras. Štai vienas pavyzdys: Gomulkos valymosi šluota pirmiausiai palietė vieną partijos kuopą, kuri nesenai nutarė **pašalinti iš darbo vieną fabriko direktorių tik už tai, kad jis nevaikšto į bažnyčią! Keista?**

*

Lenkų komunistų partijos žadamas valymas rodo, kad ta partija Lenkijoj nėra valdžios šaltinys. Koks čia jau šaltinis, jei valdžioje esantis sekretorius partiją rengiasi taip apvalyti, kaip jam patinka. Valdžios šaltinis greičiau yra partijos centro komitetas, kuris pernai išrinko Gomulką partijos sekretorium ir tą padarė prieš Maskvos valią, bet užtat visos lenkų tautos karštai remiamas. Ir dabar kovos dėl valdžios vyksta partijos centro komitete, o ne partijoje.

Kaip pernai spalio mėnesį ir kaip visus pokarinius metus Lenkijoj rusų durtuvas yra tikrasis valdžios šaltinis. Tiesa, pernai vieninga lenkų tauta, vadovaujant Gomulkai atgavo šiek tiek nepriklausomybės, bet niekas Lenkijoj nė valandėlei neužmiršta, kad rusų okupacinė armija vis dar Lenkijoj ir kad ji bet kada gali į Lenkijos vidaus reikalus įsikišti ir juos nulemti, kaip ji nulėmė Vengrijos vidaus įvykius pernai rudenį. Lenkai žino, kad jų nepriklausomybė yra ribota, balansuota ir turi būti visos tautos stropiai saugoma. **L. Dg.**

TAIP ATRODO AZIJOS SLOGOS

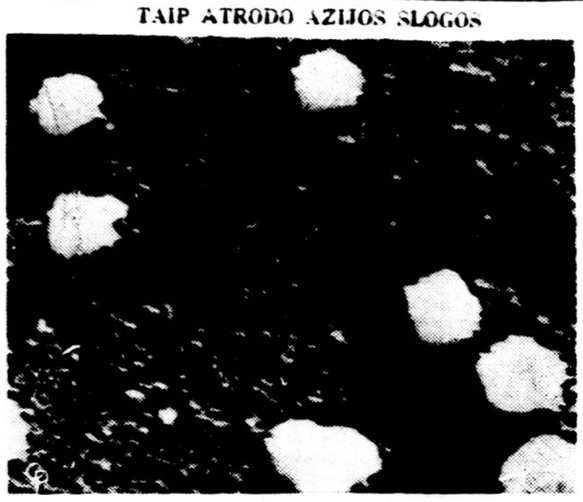

Azijos slogą sukelia mažučiai gyvunėliai virusai. Paprasta akimi jų negalima matyti. Westinghouse firma čia parodo juos 220.000 kartų padidintus. Jie atrodo, kaip vatos gabaliukai.

IŠ DARBININKŲ GYVENIMO

Unijų apsivalymo reikalas

Amerikos darbininkų unijos šį karta į apvalymą savo eilių pažiūrėjo labai rimtai. Pereitą savaitę unijų centras, ADF—CIO vykdomoji taryba nutarė, kad didžiulė vežikų unija tebūnie suspenduota! 1,400,000 vežikų unijos narių šiuo nutarimu pastatomi už bendrojo darbininkų judėjimo ribų. Tiesa, vežikų unija gali dar pasilikti bendrame judėjime jei ji sutinka pašalinti savo naujai išrinktą pirmininką James Hoffą ir jei tos unijos apsivalymas bus vykdomas pagal ADF—CIO paskirtos komisijos nurodymus!

Suvienytas darbininkų judėjimas, kurio priešaky stovi G. Meany dabar labai rimtai žiūri į unijų apsivalymą ir nemano to reikalo ilgiau vilkinti. Korupcija unijose ne vakar ir ne šiandien atsirado. Apie tai seniai jau žvirbliai nuo stogų pasakoja ir čirškia, bet kol A. Darbo Federacijos priešakyje buvo Green, apie rimtą apsivalymą niekas ir negalvojo. Visi pasiskųsdavo, pasibėdavodavo, bet niekas nieko nedarydavo ir atskirų unijų "autonomija" pateisindavo viską . . .

Tiesa, suskilusiam unijiniam judėjimui sunkiau buvo valytis nuo visokių netikusių gaivalų. Juk bet koks viešai iškeltas skandalas A. D. Federacijos unijose ar unijoje būtų labai plačiai nuskambėjęs visose CIO unijose ir būtų panaudotas tarpunijinėse kovose.

Atstačius vienybę unijos gavo progos rimčiau pažiūrėti į korupciją ir G. Meany tame klausime pasirodė ne Green. Jam unijų švarumas yra pirmaeilis darbininkų judėjimo reikalas ir į jokius kompromisus dėl to jis neina. Todėl ir vežikų unijos reikale G. Meany pasirodė toks pat griežtas, kaip ir kelių mažesnių unijų klausime. Unijos didumas ir jos įtakingumas negali būti priedanga unijos vadams visokioms šunybėms daryti!

Nutarimas suspenduoti didžiulę vežikų uniją, pačią didžiausią visame krašte ir, ekonominiu atžvilgiu, pačią įtakingiausią, ar neturi sukelti vidujinių kovų darbininkų unijų tarpe?

Galimas daiktas, bet nebūtinai. Jei vežikų unijos visi nariai nusistatytų remti J. Hoffą ir jo sėbrus unijos vadovybėje, piktos kovos tarp unijų būtų neišvengiamos. Toki vieninga vežikų unija rastų sau sąjungininkų ir kitų unijų tarpe. Pavyzdžiui, niekas nežino, ar angliakasių unijos vadas J. J. Lewis neremtų vežikų ir neišeitų į kovą prieš bendrąjį unijų centrą. Jei prie angliakasių dar pridėti laivakrovius, didelę stalių ir dailydžių uniją ir dar kelias mažesnes, tai galima sau įsivaizdinti tą kačių koncertą, kurį Hoffa ir jo bičiuliai sukeltų. Visas klausimas yra, ar vežikų unijos nariai norės už savo nešvarius vadus eiti į kovą prieš švarias unijas? Kodėl tos unijos nariai turėtų stovėti už savo vadus, kurie jų kišenes valo, visiems unijos nariams nešlovę daro ir visus vežikus (šoferius, sandėlių darbininkus ir pan.) perstato kraštui, kaip kokius raketierius ar visuomenės padugnes? Kodėl guldyti galvą už vadus, kurie ramiausiai prekiavo unijos narių prakaitu ir riebiai pelnėsi iš visokių biznių ir šmugelių?

Ar kils unijų tarpe kova, priklauso nuo unijų narių. Jei nariai į kitų unijų narius žiūrės kaip į savo draugus, jokių kovų nebus. Bet jeigu vežikų unijos nariai jaušis esą Hoffų ir kitų panašių vadų "kareiviai" ir už savo vadų vagystes ir šmugelius sutiks kovoti, tada galima laukti maišaties.

Amerikoje yra unijų, kurios yra kiek panašios į monarchijas. Jų vadai yra renkami, bet visi iš anksto žino, kas bus išrinktas. Ar galima prileisti mintį, kad angliakasiai, pavyzdžiui, neišrinktų John J. Lewis savo pirmininku? O tokių monarchiškų vadovų turi ir kitos unijos. Tokių vadų kombinacija ar koalicija gali pridaryti visam darbininkų judėjimui didelės žalos, jei vadai gali daryti, ką jie nori. Jei vadai monarchai neatsistos skersai kelio, apsivalymo krizė gali lengvai praeiti, bet tas priklauso nuo unijų narių subrendimo.

Be to, kalbant apie vežikų uniją tenka atsiminti, kad tos unijos vadai turi visokių nemalonumų ne tik su bendruoju darbininkų judėjimu, bet ir su teismais. Galimas daiktas, kad tos unijos vadai negalės vadovauti unijai, kol nesušauks unijos konvenciją, prisilaikydami visų unijos įstatų patvarkymų. Unijoms nebūtų smagu, jei teismas paskirtų laikiną unijos šeimininką, bet jei pati unija nesugeba ar nenori laikytis savo konstitucijos, tai kas lieka daryti?

Tolimesnis unijų sugyvenimas priklausys nuo unijų demokratiškumo, nuo jų sugebėjimo atsikratyti vadų "bosavimo". Unijų centro griežtas pasisakymas už kovą prieš korupciją unijose yra sveikintinas dalykas. Seniai laikas buvo tą padaryti. Visi sąmoningi darbininkai visose unijose tam gali tik pritarti.

—ab.

Kas savaitė

Azijos "Flu"

Azijos karštligė ar stačiai ir trumpai "flu" yra tik statistika, kol apie ją skaitai spaudoje. Ką ji reiškia, jei kur ir šimtai tūkstančių serga, jei pats vaikščioji sau sveikas ir į statistiką dar nesi pakliuvęs?

Visai kas kita, kai pačiam tenka susipažinti su ta liga akis į akį. Kai karštis persirita per 100 ir prisiartina prie 104 laip. žmogus pradedi ir aiškias mintis painioti—kledėti. Pora dienų šitaip pašventęs jautėsi daugiau panašus į mazgotę, negu į padorų žmogų.

Blogiausia, kad tokia nereikalinga ir staigi liga aplankė tris mūsų redakcijos ir spaustuvės darbininkus. Pirmiausia susirgo redaktorius, nebėra kam laikraščio prirašyti ar raštų paruošti. Paskui liga aplankė raidžių rinkėją, kuris neparuoštus raštus turėtų atlieti metale, o paskui priėjo mano eilė atsigulti "pasilsėti". Man iš didelės bėdos tenka arba redaktorių arba raidžių rinkėją kartais pavaduoti. Bet pavaduoti abu kartu po trijų dienų tąsimosi su Azijos "flu"?

Leisti, Neleisti?

Visokių sunkumų mažoj spaustuvėj pasitaiko neretai, bet, pagal įsigyvenusį paprotį, kai ateina spausdinimo diena sunkumus reik užmiršt ir paruošti laikraštį išsiuntimui. Atsikalbinėti ne perdaug tegalima. Bet kaip seksis šį kartą sunkumus nugalėti, tai dar ir patys nežinome. Skaitytojai galės spėti kaip susitvarkėme iš to, kada laikraštis juos pasieeks. Nenorėtume apvilti mūsų skaitytojų, kurie yra ištikimi laikraščiui, bet jeigu kiek suvėlintume, tai prašysime atleisti.

Staigi keliu bendradarbių liga privertė kelti klausimą, ar šią savaitę "Keleivį" leisti, ar suversti bėdą ant ligos ir peršokti ją. Bet tokios mintys neilgai tegundė. Laikraštis turi išeiti, atsikalbinėsime tada, kada tikrai nebus jokios galimybės jį išleisti, o dabar dar nesame prie paties liepto galo.

"Sputnik"—Kopūstas?

Indianos universitetas pasiuntinėjo savo pirmųjų ir antrųjų metų studentams užklausima:

"Kaip jūs manote, kokios įtakos sputnik turės į Amerikos ateiti?"

10% užklaustųjų studentų pasisakė, kad jie pirmą kartą girdi apie rusų paleistą žemės dirbtinį palydovą.

Nežinia ar sunkus mokslas mokykloj, ar "comics" laikraščiuose ir sportininkų rungtynės kolegijose sutrukdė būsimiems tautoms vadams pasižiūrėti į laikraščių pirmus puslapius, ar nors pasiklausyti radijo ir televizijos žinių.

Karo metu, karui jau einant prie galo, policija suėmė vieną šeimą L. I. saloj. Šeima sakėsi nieko negirdėjusi, kad karas eina, kad jos dviem sūnum seniai reikėjo stoti į kariuomenę . . .

Ta šeima gal nelabai ir tenorėjo žinoti, kad karas vyksta. Bet sunkiau suprasti studentų "užsidarymą nuo pasaulio". Tai gal būsimi vienuoliai?

Reta išpažintis

Senato komisija, kuri dar tik vakar aiškino visokias negeroves unijose, dabar pašaukė liudyti kelius stambius darbdavius ir paprašė jų pasiaiškinti, kaip jie kovojo prieš unijas, kokių kovos priemonių ėmėsi toje kovoje?

Kai kurios stambios firmos davė įdomių atsakymų. Pavyzdžiui, Bostono Sears Roebuck didelė firma, per savo vicepirmininką Mr. Tudor paaiškino, kad firma buvo pasamdžiusi unijų ardymo ekspertus, kad padėtų atkalbėti tarnautojus dėtis į prekybos tarnautojų uniją. Dėlto firma pradėjo "nepateisinamą, nereikalingą ir negražią" kovą prieš unijos šalininkus tarnautojų tarpe.

Firmos vicepirmininkas pripažino, kad dėl tarnautojų noro jungtis į uniją, firma padarė eilę klaidų ir jų tarpe buvo pasamdymas Nathan Schefermano firmos paveikti tarnautojus, kad jie nesidėtų į uniją. Firma pripažįsta, kad padaryta nemažai klaidų, kad tarnautojai buvo ujami, diskriminuojami, intriguojami ir visai be reikalo.

Toks atviras prisipažinimas prie klaidos yra retas dalykas ir firmai tas tur būt nepakenks, nes ji sakosi savo politika jau pakeitusi.

O ta firma, kuri bandė ardyti unijas Bostone ir kitur, Nathan Scheferman vedama, yra ta pati, kuri vežikų unijos buvusiam pirmininkui Dave Beck'ui pirko atpigintomis kainomis visokius dalykus, net ir vaikams vystyklus!

Tokie paukščiai dirbo išvien ir vis į savo kišenę.

Anastasia Likviduotas

Gengsteriai New Yorke likvidavo pagarsėjusį likvidatorių Umberto Anastasia, kuris kadaise buvo "Murder Inc." vyriausias žmogžudys. Anastasia buvo nušautas kirpykloj 2-jų žmogžudžių, kurie įėjo į kirpyklą, kur Anastasia skutosi ir jį paskerdė, kaip jis skersdavo kitus. Paskerdė ir pabėgo gana vikriai, policija jokių pėdsakų dar nesusekė.

11 liudininkų daugiau ar mažiau stebėjo, kaip du žmogžudžai pasiuntė į geresnį pasaulį seną likvidatorių Anastasia. Bet, rodos, mažai kas tematė, kaip tie žmogžudžiai atrodo, tik jų pamesti revolveriai buvo atrasti, bet ginklai nekalba.

Žmonės, kurie tariasi žiną, mano, jog New Yorko didmiesčio jaunieji gengsteriai tokiu būdu pasakė senosios kartos gengsterių likvidatoriui, kad jis daugiau nebesipainiotų po kojų naujiems talentams, kurie turi plačius užsimojimus valyti publikos kišenius . . .

Taip ar ne, kas ten žino. Ir kas ten paiso! Jei policija Anastasijos likvidatorių nepagaus, tai nieks ir nežinos, kodėl Umberto buvo pasiųstas ten, iš kur jis nė su geriausiais ir sukčiausiais advokatais gal gi nebeišsipirks.

J. D.

Fabrikų duomenimis, virtuvės krosnies vidutinis amžius 15 metų, šaldytuvo 12, skalbamosios mašinos 5 metai.

KAS NIEKO NEVEIKIA TO NIEKAS NEPEIKIA

Amerikos Lietuvių Gyvenimas

KAS SKAITO, RASO TAS DUONOS NEPRASO

Waterbury naujienos

Įvairios mūsų žinios

—Spalio 22 d. pas Dr. M. ir A. Devenius atsilankė prof. kanauninkas Koncius, BALF'o pirmininkas. Jam p. Devenienė suruošė iškilmingus pietus. Pietuose dalyvavo Waterbury BALF'o skyriaus pirmininkas Brazauskas, vicepirm. p-lė Danutė Venclauskaitė, LB-ės pirm. Dr. P. Vileišis, svečias iš Kanados žurnalistas Kl. Prielgauskas.

Pietų metu kan. Koncius papasakojo savo kelionės įspūdžius iš lankymosi Lenkijoje ir Čekoslovakijoje ir tt. Jo nuomone, lietuvių šelpimui reikia ieškoti naujų, pigesnių būdų, nes dabartinis kelias yra begalo brangus. O mūsų tautiečiai tiek Lietuvoje, tiek Sibire yra labai reikalingi skubios ir efektyvios pagalbos maistu, vaistais ir ypač drabužiais bei avalyne.

Waterbury kolonija pakvietė gerb. Končių atsilankyti su paskaita gruodžio mėn. viduryje, kada bus vykdomas didelis šalpos vajus.

—:—

Spalio 19 d. pasimirė Waterbury Jonas Žemantauskas, eidamas 85 metus. Jis čia išgyveno 65 metus. Žemantauskas buvo veiklus visuomenininkas, pirmas vietos kolonijos organizatorius. Jis labai daug pasidarbavo SLA organizacijai, buvo centro sekretorius, veik visą laiką sekretoriavo Waterbury kuopoje.

Velionis paliko liūdinčią našlę, tris sūnus ir dukterį. Tai buvo didelis lietuvis patriotas, mokėjo dirbti visuomeninį darbą. Buvo gero ir linksmo būdo, todėl turėjo daug draugų. Paskutiniu laiku sunkiai sirgo ir po operacijos susilpnėjęs mirė.

J. Žemantauskas palaidotas spalio 22 d. tautinėse kapinėse, kur jį atlydėjo gausybė auto-mašinų. SLA vardu labai gražią ir įspūdingą kalbą pasakė A. Devenienė, apibūdindma velionio didelius nuopelnus SLA organizacijai. Ji pabrėžė, kad jo darbai mus įpareigoja jo dirbtus darbus tiek visuomeninėje, tiek lietuviškoje dirvoje tęsti toliau. P. A. Devenienės kalba sujaudino ne tik gimines, bet ir visus laidotuvių dalyvius, kurių gailia ašara palydėjo velionį amžinybėn. Gimines ir draugus turi guosti tai, kad J. Žemantauskas per savo ilgą ir vaisingą gyvenimą išvarė tokią garbingą tautinio gyvenimo vagą. Giminėms užuojauta, o velioniui amžina ramybė!

—:—

Apie mėnesį laiko pas pp. Devenius viešėjo ir ilsėjosi p. Birutė Bilevičiūtė. Ji dabar apsigyveno Washington'e, D. C., kur stropiai mokosi anglų kalbos.

Kaip žinoma, B. Bilevičiūtė ne taip seniai atvyko iš Švedijos į Ameriką, o į Švediją ji pabėgo nuo rusų ekskursijos laivo.

—:—

Lietuvų Moterų Klubas spalio 19 d. čia suruošė savo rudeninį vakarą-balių, kurį aplankė per 200 svečių. Vakarą ruošiant daug darbo ir sielos įdėjo mūsų sesutės, gamino gardžius valgius, puošė stalus. Gaila, negaliu visų jų išvardinti, nes mažai jų tarpe yra man pažįstamų. Daug dirbo Danutė Venclauskaitė, Gylienė, Saulaitienė, Žemaitaitienė ir kitos. Vakaras davė gražaus pelno, kuris yra skirtas sušelpti lietuvius Vokietijoj ir kitur. Žinoma, būtų geriau, jei visa mūsų tautiečių šalpa eitų vienu centralizuotu keliu—per Balfą. Tada vieni negautų perdaug, o kiti—nieko . . .

—:—

Jau seniai veikia Waterbury lietuvių radijo valandėlę, kurią suorganizavo Dr. Colney. Dabar tą valandėlę veda Dr. Colney našlė. Tačiau šis reikalas nėra lengvas. Pirmiausia trūksta gero pranešėjo (spykerio). Tiesa, čia talkininkauja mokytoja p-lė Stulginskaitė, bet ji yra labai užimta savo tiesioginiu darbu ir negali tiek laiko skirti radijo valandėlei kiek jo reikėtų. Dabar valandėlė pergyvena tam tikrų sunkumų. Bet reikia tikėtis, kad gerų tautiečių pagalba lietuviška radijo valandėlė veiks ir toliau. Waterburiečiai, neduokite užgesti radijo valandėlės ugnelei, kuri taip miela kiekvieno lietuvio patrioto širdžiai . . .

—:—

Spalio 30 d. Waterburio skautai ruošia gražų pasilinksminimą, kuris įvyks šv. Juozapo salėje. Laukiama svečių iš Hardfordo, Bostono, Brocktono ir kitų vietų.

—:—

Vietos prekybininkas p. Bagdonas atidarė 804 Bank Street puikią krautuvę, kur parduodami optikos dalykai, radijo aparatai, laikrodžiai ir daug prekių skirtų dovanoms. P. Bagdonas Lietuvoje buvo mokytojas ir kurį laiką dirbo Waterburio liet. šeštadieninėj mokykloje. Linkime jam sėkmės!

—:—

Netoli Waterburio gyvena buvęs mokytojas Rastas (seniau Rastapkevičius), kurio duktė Jonė lanko baleto mokyklą. Jonė Rastaitė per Waterburio L. Moterų Klubo parengimą pasirodė kaip šokėjo solistė. Jai gražiai akomponavo Jonas Kazlauskas, kuris taip gi yra gerai pažengęs akordiono technikoje.

—:—

Waterbury gausu lietuviško jaunimo. Bet gaila, kad jis nesidomi muzika. Nei pačiame Waterbury, nei jo apylinkėj nėra lietuviško orkestro, nors muzikų, kurie galėtų pamokyti yra pakankamai. Prof. A. Aleksis sako, kad vietos jaunimas mažai domisi muzika, o ypač tautine lietuviška muzika. Gaila!

Kl. P.

Naujausios knygos

SIAURUOJU TAKELIU, parašė K. B. Kriaučiūnas. Spaudė "Naujienos". Psl. 178. Kaina $2.00. Senesnės kartos lietuviams gerai pažįstamas dainininkas ir poetas K. B. Kriaučiūnas čia vaizdžiai aprašo savo vaikystę ir jaunystę Lietuvoje, gyvenimą ir veiklą Amerikoje, įspūdžius grįžus Lietuvon ir dabartinį savo gyvenimą Amerikoje.

ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS, apie 20.000 žodžių, 368 psl., redagavo V. Baravykas, pigiausias ir naujoviškiausias žodynas, kieti viršeliai, kaina $4.

SUŽADĖTINĖ, parašė J. Titinis, 15 įvairių trumpų pasakojimų, 180 pusl., kaina $2.

NEMUNO SŪNŪS, parašė Andrius Valuckas. Įdomus romanas iš 1935 metų Suvalkijos ūkininkų sukilimo. Įdomiai atvaizduotas tas įvykis, apie kurį dabar mažai kalbama. Pirma dalis 280 psl. kaina . . . .$3.00.

NEMUNO SŪNŪS antroji dalis, 426 psl. . . . . .$4.00.

DANTYS, Ju Priežiūra, Sveikata ir Grožis. Parašė dr. Antanas Gussen-Gustainis. Knyga gerai pavaizduoja, kaip dantų priežiūra palaiko kūno sveikatą. 190 psl., kieti viršeliai, kaina $4.00

ŽEMĖ DEGA, parašė Jurgis Sovickas. Atsiminimai iš 1939-1945 metų, kuriuos autorius, rašytojas ir diplomatas, praleido Prancūzijoj, prie Italijos sienos. 1-a dalis 453 psl. . . .$4.50.

ŽEMĖ DEGA, antroji dalis, 414 pusl., veikalas, laimėjęs praeitų metų literatūros premiją, kaina $4.50.

PAVASARIŲ AUDROJ, parašė leva Simonaitytė. Įdomus romanas iš Mažosios Lietuvos gyvenimo ir Klaipėdos atvadavimo. 228 psl., kaina . . . . .$2.50.

JŪRININKO SINDBAD NUOTYKIAI. Nepaprasti, kaip jie surašyti knygoje "Tūkstantis ir viena naktis". Iliustruota, puiki dovana jaunimui. psl 108, kaina . . . . . $2.00.

Užsakymus su pinigais prašome siųsti šiuo adresu:

"Keleivis"
636 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.

PATARTINA VISIEMS ĮSIGYTI

NAUJA VALGIU KNYGA

Su Tarptautine Virtuve, su Stalo Etiketu ir Kitomis Informacijomis

kurią paruošė ilgametė "Keleivio" Moterų Skyriaus vedėja M. Michelsonienė. Knygoje sudėta apie pustrečio šimto įvairių receptų kaip gaminti įvairiausius valgius iš mėsos, žuvies, kiaušinių, kaip kepti įvairius pyragus ir ruošti gėrimus. Knygoje įdėta visokių naudingų patarimų apie virtuvės saikus, apie vitaminus, apie stalo etiketą ir panašius dalykus. Knygoje yra skyrius "tarptautinė virtuvė," kur paduodama apie šimtą įvairių tautų mėgiamiausių valgių "Nauja Valgių Knyga" turi 136 puslapius. Ji parašyta aiškiai, visiems suprantama kalba. Jos kaina $1.25. Užsakymus jau dabar priimam. Užsakymus ir pinigus prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 E. Broadway -:- So. Boston 27, Mass

SEPTYNIŲ MYLIŲ TILTAS

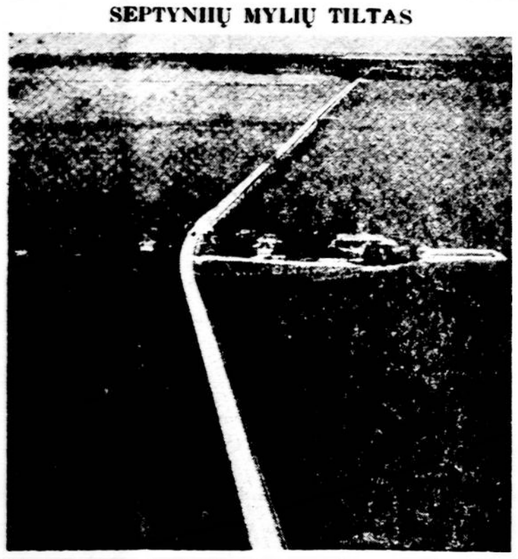

Nevisi esame tokiu ilgu tiltu važiavę, o toks tiltas yra Floridoje, pačiame jos smaigalyj, kelyje į Key West. Ji ir kitas įdomias Amerikos vietas rasite gražiai, suprantamai aprašytas St. Michelsono parašytoj ir "Keleivio" neseniai išleistoje knygoje "Amerikos Įdomybės", kurią galite gauti "Keleivio" administracijoje už 75 centus.

URUGVAJUS

Juokdarių niekur netrūksta

Laisvoje ir demokratinėje Urugvajaus respublikoje prieš kiekvienus rinkimus, be rimtų kandidatų į šalies prezidentus, būdavo ir juokdarių, kurie statydavo savo kandidatūrą. Anksčiau čia toks politinis juokdarys buvo Dr. A. Tortorelli, kuris leisdavo jumoro laikraštėlį, kiekvienais rinkimais statydavo savo kandidatūrą į šalies prezidentus ir pan.

Dr. Tortorelli neseniai mirė, bet greit atsirado kitas politinis juokdarys, kurio karjerą dabar spręs net teismas. Tai yra dešinio sparno avantiūristas O. Dias, kuris taip gi leidžia savo "organą" ir paskutiniu laiku irgi pasiskelbė esąs kandidatas į šalies prezidento vietą. Tik vietoje jumoro ir pašaipos O. Dias savo laikraštėlyj plūstasi ir koliojasi. Savo kritikos pasisakymuose jis betgi nuėjo perdaug toli ir todėl atsidūrė teisme už šmeižtus ir valdžios pareigūnų niekinimą. Ką teismas pasakys, kada nors išgirsime.

Irgi juokdarys

Teko pastebėti spaudoje, kad mūsų kolonijos kairiojo sparno vyras, vietos lietuvių komunistų vadas ir visų bolševikiškų organizacijų amžinas pirmininkas Stasys Rasikas, savo laiku buvo įstojęs į Urugvajaus kariuomenę savanoriu ir net dalyvavęs kariuomenės manevruose.

Čia tai jau juokdarys su magaryčiomis, jeigu ne labai apsukrus maskvinių gudruolis. S. Rasikas turi savo pramonės įmonę, yra ištikimas Stalino vieros išpažintojas ir kas tokiam galėjo ateiti į galvą eiti į Urugvajaus kariuomenę savanoriu? Kadangi S. Rasikas dažnai lankosi Sovietų pasiuntinybėje, tai gal iš ten atėjo jam ir įkvėpimas pasidaryti demokratinio Urugvajaus kareiviu.

Įdomu, ką S. Rasikas ir panašūs žmonės gintų, jei neužtektų manevrų, bet reikėtų tikrai ginti?

Lietuviški juokdariai

Rugsėjo 22 d. vietos lietuvių parapijos salėje įvyko pobūvis, kuris buvo suruoštas "Bendruomenės" žurnalistui Jose P. Martinez Beresche pagerbti. Tas žurnalistas yra nusipelnęs lietuvių pagarbos, nes jis ne kartą gynė Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų teisę į nepriklausomą gyvenimą.

Bet pagarba yra vienas dalykas, o kai kurių lietuvių kalbos jam neva tai pagerbti, tai kitas dalykas ir lietuvių svečias nebuvo patenkintas ant jo suverstais komplimentais.

Pav. jėzuitas kun. Bružikas svečią prilygino prie šv. Povylo. Tai yra, tur būt, geras prilyginimas, bet masonas Berseche turėjo jaustis nei šiaip, nei taip tokiu palyginimu gavęs, o dėl didesnio pabrėžimo, kad lietuviška bendruomenė yra parapijos zakrastijonka, svečiui buvo iteikta dovanų—kryželis lietuviško stiliaus.

Mediniai kryželiai ir šv. Povylo pavyzdys p. Berseche gal nepadarys Lietuvai mažiau prielankių, bet sveika būtų ir jėzuitams atsiminti, kad nepritinka svečiui mauti ant kalnieriaus savo škaplierių.

M. Krasinskas

SPRINGFIELD, MASS.

Mirė Juozas Januškevičius

Rugsėjo 22 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu Juozas Januškevičius, sulaukęs 72 metų amžiaus. Palaidotas rugsėjo 25 d. Westfield, Mass. šv. Marijos kapinėse.

Velionis atvažiavęs iš Lietuvos į šį kraštą per ilgus metus vertėsi vargonininko darbu, dirbo ilgus metus Pennsylvanijos ir paskui Massachusetts parapijose. Prieš mirtį 7 metus sirgo.

Velionis paliko liūdesyje žmoną Veroniką, dukterį Klementiną, sūnų Stasių ir du anūku—Ričardą ir Joną.

Koresp.

NAUJAS ADRESAS MŪSŲ ATSTOVO ANGLIJOJ

"Keleivio" ir "Darbo" atstovo adresas pasikeitė. Jis dabar yra toks: J. Venskūnas, 8 Stewart St., Bellshill - Mossend, Lanarshire, Scotland.

WORCESTERIO NAUJIENOS

Paskutinė gegužinė

Senų Žmonių Pagalbos Draugija nuosavame Vytauto parke spalio 20 d. surengė paskutinę šių metų gegužinę. Nors jau buvo gana šalta ir vėjuota, tačiau suvažiavo daug jaunų ir senų. Šimkų-Nevio kapela grojo, jaunimas šoko.

Šiame parke per visą vasarą sunkiai dirbo Petras ir E. Miliauskai, V. ir M. Mitrikai, Ona Joslin, R. Vieraitienė, P. Jušinskienė, A. Kašeta ir kt. Jiems priklauso už tai didelis ačiū.

Prof. M. Biržiška dėkoja

Profesorius Mykolas Biržiška per J. Krasinską atsiuntė padėką Sandaros 16-tai kuopai už jo 75 metų amžiaus sukakties proga duotą $10 auką.

Klubas vertas $300,000

Bevartydamas senus užrašus, radau, kad Lietuvių Piliečių Klubas mūsų mieste įsikūrė 1903 metais dėka kun. J. Jakščio šv. Kazimiero bažnyčios sklepe. Tais pačiais 1903 metais jis išsinuomojo patalpas 96 Green Street.

Tais metais buvo organizuotas savas benas. Jį mokė Juozas Bliūdžius ir Juozas Venciauskas. Vieta pamokoms buvo Vernon kalne ir Grafton kalne.

1908 m. gruodžio 15 d. klubas gavo valstijos leidimą. Prašymą jam gauti pasirašė: kun. J. Jakštys, Jonas Bulvičius, Joseph Sytkus, Ant. Liutkevičius, Peter Jasinskas, Charles Delininkas, Joseph Morkus, Joseph Lozoraitis, Joseph Kelley, Vikt. Gražulis, Peter Plokštis, Antanas Bernota, Vincas Kupstas - Kossie, Martinas Levanavičius, Anthony Miliauskas, William Liavis, John Galeckas, John Thompson, John Liukavecz, Anthony Smith, Ant. Joseph Mason.

Taigi, matote, kad jau tais laikais daugelis savo pavardes buvo smarkiai sudarkę.

Klubo pirmininkais yra buvę: Vincas Kupstas, Joseph Krupkaitis, Antanas Bernotas, John Dirvelis, Pranas Stepšis, John K. Chenis, Vytautas Skrinska, Vytautas Bernota, adv. Augenijus Balčiūnas, Juozas Grigaitis. Dabar klubui pirmininkauja Vincas Dailida.

1953 metais klubo turtas buvo įvertintas $300,000.00.

Klubas yra daug davęs Lietuvos laisvinimui ir kitiems svarbiems lietuvių reikalams.

Daug klubui dirbo Jonas Einkus, aktorius - komikas, kuris per 20 metų buvo klubo sekretorius.

Balys Mingila yra paruošęs scenai veikalų, nupiešęs pagrindines dekoracijas.

Kiek ten grybų!

Massachusetts valstijos vidury ir dabar dar sausa, niekas neauga, net grybas nedrįsta galvos iškišti. Bet ne visur taip esama.

Spalio 19 d. buvome nuvykę į Cape Cod Sandwich apylinkės miškus. Kiek ten tų gražių grybų! Nors su sunkvežimiu vežk! Raudonikiai—didesni už moterų skrybėles! O tų grybų-karalių—baravykų!! Niekad netikėjau, kad tokie puikūs grybai auga šioj apylinkėj.

Sėkmės kun. J. Bakanui

Sėkmės kun. Jonui Bakanui šv. Kazimiero parapijos klebino pareigose. Jis yra gerbiamas ne tik savo parapijiečių.

J. Krasinskas

BROOKLYN, N. Y.

LSS 19 kp. susirinkimas

Jis bus lapkričio 8 d. 8 val. vak. Atletų Klube (Halsey Street). Malonėkite visi nariai dalyvauti, Bus svarstomi svarbūs Bendruomenės ir Tarybos klausimai.

Sekr. Frank Lavinskas

LAWRENCE, MASS.

Balsuokime už Stundzą!

Lapkričio 5 d. balsuokime už adv. John A. Stundzą į Mokyklų Komitetą. Jei visi lietuviai būsime vieningi, tikrai galime turėti savo atstovą mokyklų komitete.

M. Stonie

Visokiomis progomis geriausia dovana yra "Keleivis". Išrašyk jį savo draugui, pažįstamai vardinių, gimimo, švenčių ir kitomis progomis.

It is dangerous to leave bottles of poison where children can get them. Always keep poisons safely out of children's reach.

"KELEIVIO" SKAITYTOJAI!

Pirkit vaistus iš tikrai Amerikos valdžios pripažintos vaistinės

IDEAL PHARMACY

29 Kelly Square, Worcester, Mass.

Jei Jums reikia vaistų, kreipkitės į registruotą vaistininką Vytautą Skrinską, "Ideal Pharmacy" savininką. Čia išpildomi gydytojų receptai ir patarnaujama sveikatos reikaluose. Kreipkitės iš toli ir iš arti.

Mes siunčiame vaistus VISUR. Turime specialinių vaistų nuo džiovos ampulėse, vaistų nuo aukšto kraujo spaudimo, nuo reumatizmo, nuo širdies ir nervų ligų. Vaistai pasiunčiami VISUR. Rašykit mums visais sveikatos klausimais.

Vytautas Skrinska, B. S. Reg. Phm
Ideal Pharmacy vaistinės savininkas
ir Notary Public

Iš Pavergtos Lietuvos

Kaip daugiau bepasityčioti?

Kaune karo muziejaus sodely buvo pastatytas iš paprastų Lietuvos laukų akmenų paminklas Nežinomam Lietuvos kariui. Kiekvieną vakarą prie jo būdavo atliekamos įspūdingos apeigos. Jas yra matę ir daugelis Amerikos lietuvių, kurie buvo atsilankę Lietuvoje .

Dabar to paminklo vietoje yra pastatytas visos Sovietijos budelių viršininko Felikso Dzeržinskio biustas (stovyla).

Didesnio p a s i t y č i o j i m o nebereikia!

Jau esame kita proga rašę, kad iš to sodelio pašalinti visi kiti paminklai. Tik antrajame sodely tebėra Knygnešys ir Sėjėjas.

Muzėjaus bokšte lakrodis vėl pradėjo eiti ir neseniai pradėjo groti kas 6 val. "Prie Nemuno kitas išaušo jau rytas . . ." (Dvariono sukurta daina.)

Mirė Dr. K. Trukanas

Rugsėjo 18 d. Klaipėdoje mirė eidamas 65 metus dr. Kazys Trukanas, žymus mokytojas.

Jis buvo kilęs iš Vilniaus krašto, bet ilgus metus dirbo švietimo darbą Klaipėdoje.

Bolševikų jis buvo ištremtas į Sibirą, bet prieš metus buvo leista jam grįžti.

Mirė dr. J. Kairiukštis

Spalio 9 d. Vilniuje mirė profesorius dr. Jonas Kairiukštis. Jis buvo pasižymėjęs medicinos mokslų srityje, išradęs naujų būdų džiovai gydyti.

Velionis yra parašęs ir rimtesnių dalykų laisvamanybės klausimais.

Mirė K. Budrevičius

Sibire mirė teisininkas Kazys Budrevičius.

Skaudžios pamokos

(Laiškas iš Berlyno)

R. Vokietijos vyriausybės staigus "bumaškų" pakeitimas naujom ir vėl, kad ir akl'ausiam, įrodė, kaip komunistų valdomuose kraštuose iš pasalų ruošiamasi apgauti gyventojus, pavertčiant niekais bet kurį pasitikėjimą save į sostus pasisodinusia's diktatoriukais.

Valiutos operacija zonos gyventojams nukniaukė apie miliarda markių. Kad būtų vaizdžiau, prisiminkim, jog Sovietų zonos gyventojams leidžiama namuose grynais laikyti 300 markių, kita visa turima atiduoti indėliais bankuose. Pakeičiant banknotus naujais, virš 300 markiu turėtos santaupos "laikinai" konfiskuota pakvituojant; jas, būk, išmokės, patikrinus pajamų šaltinius. Akių muilinimui paskelbė, jog val'uta keisti privertė V. Vokietijos ir Vakarų Berlyno sektorių "spekuliantai ir špionažo centrai", kurie milia'rdus susiglemžę laiko nešvariems darbams vykdyti Sovietų zonoje. Toms pasakoms patikėti reik būti avigalviu, iš tikrųjų ji skaudžiai pataikė zonos varguomenę — darbininkiją ir ūkininkiją.

Viena įsidėmėtina: rusų zonos gyventojų, dirbančių, pajamos nedidesnės už V. Vokietijos, gi rentininkų—mažesnės. Gerai gyvena partijos aparate įsijungusių pravadyrių sluogsniai. Gyventojai aprūpinami labai blogos rūšies medžiagomis ir avalyne, geresnės medžiagos importuojamos iš užsienių, tačiau jų kainos įkandamos parinktiesiems. Klaistas prastos kokybės, visiškai siaurutis pasirinkimas, kas geresnio pasirodo retai, tuoj išgaudo. Pietų kraštų vaisiai, skanėstai, priekoniai pasirodo, kyg kometos, retai.

Suprantama, gyventojai, bėdos verčiami, deda skatiką prie kito, ir visą trūkstamą perka V. Berlyne. Čia jiems išeina pigiau, geresnė kokybė, aišku, atsiranda ir spekuliantų, kurie pašalinių pajamų turi. Tačiau pati banknotų keitimo operacija skaudžiausia palietė eilinius vargšus.

Pagal zonos pranešimus, ryšium su valiutos keitimu trumpam suimta 16,700 gyventojų, iš jų—7,000 Sovietų Berlyne. Dalis perduota teismams, jau yra ir teismų nuteistų.

Keitimas pradėtas visiška Vakarų Berlyno blokada. Norinčius pereiti per sektorių sienas į Sovietų pusę sugėmė ir krėtė iki panagių, policijos sargybos pasektoriuose prilygo išimties stoviui, buvo sulaikytas visas auto susisiekimas tarp V. Berlyno ir V. Vokietijos, traukiniai labai vėlavosi dėl traukiniuose vykdomų kratų.

Pačioj rusų zonoj staigiai paskelbta apgaulė iššaukė visišką paniką gyventojuose, visi neteko galvų, ypač tai galima buvo stebėti rytų sektoriuj. Kiti iš pykčio paleido gatvėse į orą banknotus, nusėdami gatvių grindinį ir keikdami ėjo savo keliais.

Per radiją anos pusės propaganda leido karčios ironijos geluonis "vakarų spekuliantų" ir valiutos keitimo kontorų adresais, džiūsavo kaikurias vietas parbloškę mirtinai. Tačiau, dviem dienom praėjus, vėl tos taip keikiamos vakarų sektoriuose valiutos keitimo kontoros už puspenktos rytų markės moka vieną vakarinę.

Vakarų Berlyne, sako, buvo 20 milionų sovietinių markių, kurios liko bevertėmis.

—is

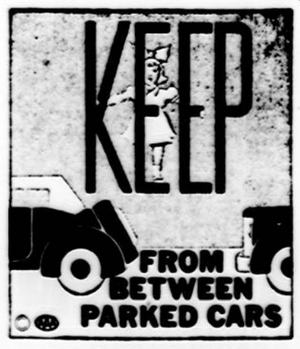

Degtukus išrado vokietis Liudvig Kammerer prieš 121 metus. Jis buvo politinis kalinys ir tą padarė sėdėdamas kalėjime.

EGIPTO KARIAI SIRIJOJE

Sirijos kariuomenės štabo viršininkas gen. Afif Bizry (kairėj) kalba į Egipto karius, kurius Egipto diktatorius Nasseris pasiuntė Sirijai saugoti nuo tariamo Turkijos puolimo.

Lenkai ir lietuviai

Kaikas naujo lietuvių lenkų santykiuose

Lietuvių tautinio atgimimo pradžia, pažadinta "Aušros", vėliau "Varpo" ir kitų tuomet ėjusių laikraščių, kartu pažymėjo ir naują santykiuose tarp lietuvių ir lenkų laikotarpį. Per visą Lietuvos istoriją ir iki pat baudžiavos Lietuvoje panaikinimo, dar kiek ir vėliau lietuvių ir lenkų tautas atstovavo kunigaikščiai, karaliai, bajorai ir bažnyčia. Liaudis tebuvo pavergtas, nebylys, syvų šaltinis privilegijuotiems luomams. Jie "kūrė" istoriją, tautos kultūrą, sudarinėjo valstybinius bei tarptautinius santykius.

Privilegijuotų luomų interesais liko paženklinti ir lietuvių santykiai su lenkais. Tai buvo poniškosios Lenkijos su poniškąja Lietuva santykiai. Istorijos eigoje tie santykiai glaudėjo. Bajorų luomas abejuose kraštuose, kovodamas su karaliais už savo privilegijų plėtimą, lengvai tarp savęs susiprato, sutartinai veikė ir vis labiau suartėjo, interesų bendrumą stiprindamas giminystės ryšiais. Jiems bendra pasidarė laimima kultūra, luomo tradicijos, galvosena ir pagaliau kalba.

Tame susitapdymo procese Lietuvos bajorija žymia dalimi save prarado, sulenkėdama ir atitrukdama nuo savojo tautinio kamieno, nuo liaudies. Poniškoj Lenkijoje ir poniškoje Lietuvoje lietuvis virto lenkui "broliu", bet broliais vienas kitam tebuvo bajorai bei dvasininkai. Tuose santykiuose lietuvių bei lenkų liaudžiai nebuvo vietos. Mūsų liaudis virto dviguba nabagė — nedalyvavo gyvenimo pažangoje ir, jau tautiniai sąmonėdama, maža ką iš praeities paveldėdama, buvo palikta verstis savomis jėgomis.

Ir vėlesniais laikais nesusilaukėme susidomėjimo iš lenkų pusės pačios mūsų liudies kurtąja kultūra. Man neteko pažinti lenko, kuris būtų pramokęs "broliškos" tautos kalbos, o lietuvių tautotyrai nepalyginamai daugiau dėmesio skyrė vokiečiai kaip lenkai. Tame buvo ir poniško išdidumo: lenkas bajoras tematė Lietuvoje dvarą. Jo nuotaikomis žymia dalimi spėjo apsikrėsti ir lenkų inteligentija, iš kurios tarpo ir pastaraisiais laikais retam teparūpo pažinti, kodėl ir kaip vyko tautinis lietuvių sąjūdis. Išimtį sudarė letuvių ir lenkų socialistų santykiai, bet ir tai tik dėlto, kad jiems jau pačioje veiklos pradžioje teko "kautis" dėl Vilniaus.

Tas iš lietuviškojo kaimo kilęs sąjūdis pareikalavo sau savitos, nepriklausomos būklės ir tautiniai kultūrinio gyvenimo srityje. Pareikalavo ir iš nutautusios mūsų bajorijos, kad grįžtų į savąjį tautinį kamieną, kad su juo sutaptų kalba ir bendrais tautos uždaviniais. Mes žinome, kaip buvo atsakyta. Į "Varpo" ir "Tėvynės Sargo" kvietimus mūsų bajorams dėtis į lietuviškąjį sąjūdį jie susilaukė išgydaus "przenigdy" (niekuomet), ir iš viso skaitlingo luomo teatsirado paskiri "grįžusių" asmenys. Kvietimas buvo palaikytas iššaukimu kovon; tačiau kaipo toks buvo suprastas ir pritariančiu aidu atsakytas poniškai buržuazinėje Lenkijoje. Sąjūdis liko pakaltintas kaipo separatizmas nuo ponijos praeityje sukurtų politinių ir kultūrinių tradicijų. Nepriklausomos Lietuvos įvykdyta žemės reforma pagilino neapykantą "litvomanijai" iki nepagydomos ligos. Kai ir išlaisvintos Lenkijos visuomenei teko nusistatyti dėl lietuvių tautos siekimų, dauguma ir ten pakartojo tai, kas jai buvo sakoma "brolių prie Nemuno ir Vilijos".

Iš taip susidėjusių santykių Lietuvos dvarininkas ir "socialistas" Juozas Pilsudskis padarė politinę išvadą. Neišdrįsdamas "priglausti" prie Lenkijos visos, jau nepriklausomos Lietuvos, smurtu prijungė prie jos Vilnių ir Vilniaus kraštą, turėdamas vieningą lenkų tautos pritarimą. Nuo to laiko Vilniaus klausimas padengė beveik visą lietuvių lenkų santykių klausimą ir virto geležine užtvara ne tik teritorinėje abiejų kraštų sienoje, bet ir abiejų tautų santykiuose.

Tenka pažymėti, kad Lietuvai ir Lenkijai tragiški pastarųjų dešimtmečiu įvykiai, pavergę abudu kraštu Maskvos bolševizmui, pagausinę abiejų tautų emigraciją Vakaruose, beveik nieko tuose santykiuose nepakeitė. Ir lenkų emigracijoje besireiškančios politinės partijos, socialistų neišskiriant, ir lenkų kovai už išsilaisvinimą vadovauja organai laisvajam pasaulyje šiuo klausimu tebegyvena Juozo Pilsudskio politinio testamento pavedimais. Ne tik "Rytų Žemių Sąjunga" —lenkų kolonistų Lietuvoj, Guduose ir Ukrainoje siekimų reiškėjai, bet ir Zaleskio vyriausybė Londone — Pilsudskio palikuonys—,bet bet ir "Zjednoczona Rada Narodova" — demokratinių partijų junginys, — visi vieningu balsu kartoja: be Vilniaus ir Lvovo nenurimsim! Netenka tų pretenzijų kitaip vertinti, kaip poniškosios Lenkijos iš gilios istorinės praeities šaukiantį balsą.

Tuo tarpu daug kas pasikeitė ir tebesikeičia. Maskvinis okupantas, perdaręs sieną tarp Lietuvos ir Lenkijos, Vilnių priskyrė Lietuvai. Kremlius nepakenčia savo satelitų ar pavergtųjų neklusnumo. Jo patvarkymu ne tik nustatyta nauja tarp abiejų kraštų siena, bet įsakyta baigti ginčą dėl Vilniaus. Tarp abiejų "respublikų" turi būti broliški santykiai. Jie buvo demonstruojami ir per šių metų vasarą vykusią kultūriniais laimėjimais pasikeitimo dekadą. Lenkų kultūrininkai lankėsi Lietuvoje ir tuo pačiu metu lietuviai Lenkijoje. Komunistinės spaudos pranešimais vykęs nuoširdus abiejų tautų rinktinės inteligentijos broliavimasi. Ta inteligentija atstovavusi jau ne poniškiesiems tautų sluogsniams, bet abiejų tautų liaudžiai. Ji kitaip šnekėjusi ir kitaip tarp savęs bendravusi. Tarybinės spaudos pasaldytam džiugavimasi buvo, suprantama, ir propagandos burbulo, bet, kaip sako Lietuvą lankę lenkai, bendravime su entuziasmu dalyvavusi ir lietuvių visuomenė, tariant "liaudis". Tenka tam patikėti, ir tas reikštų naujo lietuvių lenku santykiuose etapo pradžią. Kokias nuotaikas ir įspūdžius sukūrė tas bendravimas lenkuose, buvo rašyta paskutiniajame "Keleivio" numery straipsnyje "Nelaukti balsai".

Tuo tarpu ir gyvenimas daro sava. Prijungtas prie tarybinės Lietuvos kad ir apkarpytas Vilniaus kraštas, gyvendamas vienodose su visu kraštu politinėse, ūkinėse ir kultūrinėse sąlygose jau keliolika metų, pamažu įauga į bendrą gyvenimą bei bendrus uždavinius ir su tauta lydinasi. Neša bendrą, Maskvos kraunamą pavergimą bei vargą ir darosi bendrininkas kovoje už išsilaisvinimą. Vilnius — sostinė pradeda apjungti Lietuvos vakarus su jos rytais į vieną, organiškai suauganti kūną. Atrodo, kad lietuvių tautai tragiškiausias jos istorijoje laikotarpis bent tuo žada atsilyginti, kad paruoš naturalų ir žmonišką Vilniaus klausimo sprendimą.

V. Kymantas

Dar apie M. Baltūsį

J. Vliks "Keleivio" Nr. 40 rašė apie "Didžiąją spaudos bylą Vilniuje", kurioje buvo kaltinamas ir teisiamas už slaptos lietuvių spaudos platinimą Motiejus Baltūsis.

Aš čia noriu tą rašinį kiek papildyti žiniomis apie Motiejų Baltūsį, nes jis vertas ir šiandien prisiminti.

Visų pirma tame straipsny klaidingai Motiejui prisegtas kurpiaus amatas. Kiek aš žinau, jis niekados tuo amatu nesivertė. Gal tik taip žandarams pasisakė.

Motiejus Baltūsis gimė ir augo Gerulių kaime, tuomet Griškabūdžio, vėliau Barzdų valsčiuje. Tėvas buvo nemažas ūkininkas, turėjo apie 60 margų žemės, buvo geras žemdirbis ir norėjo, kad ir jo vaikai būtų žemdirbiai ir vaikų išmokslinimu nesirūpino.

Motiejus buvo vyriausias, du broliai ir sesuo buvo jaunesni už jį. Motiejus, matydamas, kad namuose visiems vietos bus permaža, pradėjo dairytis kokio nors užsiėmimo šaly. Jis susipažino su Pilviškių bažnyčios zakristijonu, kuris buvo ir knygų rišėjas. To amato ir Motiejus pas jį išmoko.

Pirviškių miestely tuomet gyveno ir praktikavo dr. Stasys Matulaitis, apie kurį spietėsi apylinkės lietuvių spaudos mėgėjų būrelis—J. Kačergis, J. Lozoraitis, Juozas Rimša, M. Baltūsis ir kiti. Matyti, Motiejus, turėdamas daugiausia laisvo laiko, įsitraukė ir į knygų per rubežių nešimą. Galimas daiktas, kad jis, dr. S. Matulaičio patartas, išvažiavo ir į Vilnių, kur taipgi vertėsi knygų rišimu.

Aš, būdamas už jį daug jaunesnis, su juo pirmiau pažinties neturėjau, bet buvau iš mokyklos laikų jo jauniausio brolio Jurgio geras draugas. Per jį susipažinau ir su Motieju.

Pirmą kartą su juo susipažinau 1906 metų pradžioje. Jis tada buvo iš Vilniaus atvažiavęs į tėviškę, nes Vilniuje jam buvo nesaugu gyventi. Pabuvęs tėviškėje per žiemą, Motiejus pavasarį vėl išvyko į Vilnių.

Gyvendamas Vilniuje jis dirbo pas P. Vileišį prie "Vilniaus Žinių". Socialdemokratams pradėjus leisti savo spaudą, jis dirbo prie "Naujosios Gadynės" ir kt. Jis tų laikraščių atsiųsdavo ir mums. Mudu su Jurgiu jų parduodavom po 10 egz. Kai Vilniuj socialdemokratai slaptai leido savo literatūrą, Motiejus ten dirbo kartu su prof. Vaclovu Biržiška. Apie tai yra tekę kalbėtis su prof. Vaclovu Biržiška, kai jis gyveno Bostone.

Motiejus ir į Sibirą ištremtas susirado knygrišybos darbo prie vieno rusų šventiko.

Antrą kartą Motiejus buvo suimtas Vilniuje, rodos, 1908 metais ir atgabentas į Kalvarijos kalėjimą, o po poros dienų suėmė ir jo brolį Jurgį tėviškėje. Abu buvo kaltinami už slaptos spaudos platinimą. Apie pusantrų metų jie išbuvo Kalvarijos kalėjime ir vėliau visam amžiui ištremti į Sibirą, Irkutsko guberniją.

Prieš išsiunčiant į Sibirą Baltūsių motina norėjo sūnus pamatyti, bet tėvas visai to nebojo. Nenorėdama viena važiuoti, ji pasikvietė mane.

Ankstyvą pavasarį, rodos, 1909 m., nuvažiavova traukiniu į Vilkaviškio stotį, iš čia apie 6 mylias pusiau pėsti, pusiau važiuoti pasiekėme Kalvariją. Nuėję į kalėjimą sargų priežiūroje gavome kokias 15 minučių pasikalbėti. Tokiu pat keliu grįžome atgal.

Iki pirmojo pasaulinio karo man teko su jais kelis kartus susirašyti.

Kilus revoliucijai ir griuvus caro valdžiai, ir Motiejus tapo laisvas ir mėgino grįžti į Lietuvą, bet tremties metai ir sunki kelionė pakirto jo jėgas. Atsikrapštęs iki Maskvos, jis kreipėsi į V. Kapsuką, kuris tuomet tvarkė lietuvių pabėgėlių reikalus, bet pagalbos negavo. Jis Maskvoje ir mirė. Taip yra pasakojęs man prof. V. Biržiška.

Motiejus tebuvo mažo mokslo žmogus, bet daug dirbo Lietuvos išlaisvinimui ir nukentėjo dėl lietuvių spaudos laisvės.

Barzdų P-s

JAU IŠĖJO N AUJA KNYGA

AMERIKOS ĮDOMYBĖS

Parašyta S. MICHELSONO važiuojant pažiūrėti Amerikos. Joje aprašoma:

Apie kelionę Aliaskon; Vaizdai nuo Atlanto iki Pacifiko;
Darbininkų fabrikai Vakaruose: "Proletariato diktatūra";
Įspūdžiai iš Kalifornijos; Raudonmedžių imperija;
Apie Hollywoodo žvaigždes; Kaip lietuvis vyną daro;
Amerikos dykumos; Mirties klonis; Suakmenėjęs miškas;
Yellowstone Parkas su verdančiais šaltiniais, meškomis ir tt.;
Grand Canyon tarpeklis; Įspūdžiai iš Meksikos; Bulių kova;
Pas mormonus: jų tikyba, pracitis ir dabartis;
Fžeras, kuriame žmogus neskęsta;
Neišmatuoti Texas valstijos turtai;
Floridos vaizdai; Jaunystės šaltinis;
Kaip gyvena rezervatų indėnai; Nuostabūs požemių urvai;
Upė po žeme; Žuvys be akių. . .
Ir daug, daug kitų įdomybių! **Su gražiais paveikslais.**

Knyga jau išėjo. Užsisakiusiems knygą tuoj pat siunčiame. Kaina 75 centai.

"KELEIVIS"

636 East Broadway So. Boston 27, Mass.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

—Nu, Maiki, šiandien tu gali dar ką man papasakoti apie Amerikos indijonus.

—Pereitą sykį tėvas norėjai žinoti, ar visi indėnai yra vienodi, ar ne?

—Jes, vaike, tu man šito dar nepaaiškinai.

—Vienu atžvilgiu, tėve, pas juos yra daug vienodumo. Kaip sakiau, visi jie turi tamsiai rausvą odą, tiesius juodus plaukus, juodas akis ir aukštus skruostus. Bet ne visi jie vienodo ūgio: vieni aukštesni, kiti žemesni. Gali būt, kad šitas skirtumas pareina nuo maisto išteklių, nes yra žinoma, kad kur maisto yra daugiau, tenai žmonės auga didesni, o kur jie maitinasi prasčiau, tenai jie mažesni. Kitais atžvilgiais indėnų skirtumai dar žymesni. Pavyzdžiui, skirtingi papročiai, skirtingos kalbos ir skirtingi gyvenimo būdai. Vieni jų yra ramūs, draugiški ir teisingi, kiti gi žiaurūs ir klastingi. Be to, vieni buvo jau pusiau civilizuoti, mokėjo dirbti žemę ir auginti maistą, o kiti buvo visai laukiniai, vienoj vietoj negyvendavo ir žemdirbyste visai neužsiimdavo.

—Tai ką jie valgydavo?

—Jie valgydavo ką giriose sumedžiodavo arba upėse sugaudavo. Dažnai būdavo ir nevalgę. Dėl maisto stokos šita raudonodžių rasė negalėjo sparčiai tarpti ir dėl to per tūkstančius metų nepajėgė Amerikos tirščiau apgyventi.

—Bet tu sakai, kad jie medžiodavo.

—Taip, tėve. Bet medžioklė nėra užtikrintas maisto šaltinis, juo labiau, kad indėnai neturėjo šaujamų ginklų.

—Sakai, neturėjo karabinų?

—Neturėjo.

—Nu, tai kaip jie galėjo medžioti?

—Medžiojo visokiais būdais, tėve. Kartais dideliu būriu apsupdavo stirną ir mušte ją užmušdavo; kartais įvarydavo į upę ar ežerą ir vandeny ją užkuldavo; o kai kada pasitaikydavo ir iš medinio saidoko žvėrį nušauti; barsuką gi nesunku ir iš urvo iškasti; jis labai riebus, negreitas ir jį lengva nudobti. Žuvį indėnai nudurdavo smailiu jiešmu.

—Bet ar teisybė, Maiki, kad iš saidoko galima žvėrį nušauti? Aš sykį pats buvau tokį lanką pasidaręs ir trajinau katiną ant tvoros nušauti. Užtempiau, pacieliavau ir paleidau strėlę. Katinas tik spiovė į mane ir nusinešė.

—Bet indėnas, tėve, nušaudavo net ir stirną. Saidokais apsiginklavę indėnai ir su savo priešais kariaudavo, užpuldavo net gerai gnkluotus baltveidžius. Ir nemaža baltveidžių žudavo nuo užnuodytų indėnų strėlių.

—O kur jie gaudavo poizino tas strėles užnuodyti?

—Jie mokėdavo išmelžti nuodingas gyvates, tėve.

—Bet jeigu jie neturėjo karabinų, ar jie turėjo kitokių tulšių?

—Nevisi, tėve. Tiktai daugiau civilizuoti aztekai, kurie gyveno viduriněj Amerikoj, kur dabar yra Meksika, tiktai tie mokėjo pasigaminti metalinių ginklų ir įrankių. Bet šiaurės Amerikoje, kur mes dabar gyvenam, indėnai metalo dar nežinojo. Vietoj įrankių jie vartodavo akmens skeveldras, briedžio ragą arba nulaužtą žvėries kaulą.

—Tai kaip jie galėjo nukirsti medį, pasistatyti auzą arba pasidaryti botą?

—Medį nukirsti buvo nelengva, tėve. Jeigu jiems reikėjo tokį darbą atlikti, tai jie sukurdavo ugnį aplink medžio kamieną. Kai jis gerokai apdegdavo, tai jie kapodavo tą vietą aštriomis akmens skeveldromis, ir paskui vėl degindavo. Medis galų gale nuvirsdavo. Lengvas valtis jie darydavo iš storos medžio žievės, kurią susiūdavo odos dirželiais ir sudurimus apsmaluodavo pušų smala. Darydavo valtis ir iš storų medžio rąstų, kurių vidurį išdegindavo ir išgrandydavo aštriu akmeniu.

—Bet pasakyk, kaip jie pastatydavo auzą?

—Tėvas turi galvoje tokius namus, kaip žmonės stato dabar. Indėnai tokių nestatydavo. Jie gyvendavo visokiose būdose. Rytuose, kur dabar yra Naujosios Anglijos ir New Yorko valstijos, indėnai gyveno pastoviau ir savo būdas jie sulipdydavo iš molio ir akmenų. Langų jose nebūdavo, tik nedidelė anga įlisti vidun. Floridoj seminolų padermės indėnai darydavo būdas iš palmių lapų. Tokių tenai galima matyti ir dabar. Gi Amerikos vakaruose, už Rocky Mountains kalnų, kur gyveno laukiniai apašai, būdos buvo statomos iš suremtų karčių, kurių viršūnes surišdavo krūvon, o šonus apdengdavo žvėrių odomis ar kailiais. Jos buvo vadinamos vigvamais. Apašai vienoj vietoj negyvendavo; jie nuolat kilnodavosi ieškodami naujų vietų medžioklei ir žvejybai. Keldamiesi naujon vieton, jie savo vigvamus nuimdavo ir nusinešdavo kartu su savim. Gi į pietus nuo laukinių apašų, kur dabar yra Arizona ir New Mexico, gyveno jau truputį aukščiau pakilusi pueblais vadinamų indėnų padermė. Šitie namus sau įrengdavo stačiuose kalnuose, kur įkopdavo kopečiomis ir paskui tas kopečias užsitraukdavo aukštyn. Taigi matai, tėve, kad kiekviena indėnų padermė statydavo savo landynes vis kitaip. Jos buvo statomos taip, kaip reikalavo jų gyvenimo būdas, arba kaip diktavo vietos sąlygos, kur buvo kokios medžiagos.

—Bet kodėl jie darydavo tas landynes kalnuose, kur įkopti reikėjo kopečių?

—Taip darydavo ne visi, tik vieni pueblai, kuriuos dažnai užpuldavo laukiniai apašai iš šiaurės.

—Maiki, aš norėčiau dar daugiau pasiklausyti šitų istorijų, ale mano pypkė jau užgeso, tai noriu ugnies paieškoti.

—Gerai, tėve, baigsime.

Pavyzdys ir Lietuvai

Šiame šimtmetyje socialistinis sąjūdis Vakarų Europoje labai suartėjo su ūkininkų sąjūdžiu. Socialdemokratai, vis labiau domėdamies ir kaimo gyvenimu, žemės ūkio būkle, esminiai pakeitė savo nusistatymą ūkininkų atveju. Ne tik nesikėsina į jų privačiai valdomus ūkius, bet daro pastangų jiems padėti, ypač mažažemiams ūkininkams. Ta socialdemokratų politikos kryptis, kaikur siejama su šio šimtmečio pradžia, labiau ryškėja mažesniųjų Europos kraštų (Švedijos, Danijos, Olandijos, Suomijos ir Austrijos) socialistų praktiškoje politikoje. Bet neatsilieka ir Europos didžiosios socialistų partijos: Britų Darbo Partija ir Vokietijos socialdemokratai. Pastarieji jau kiek anksčiau pradėjo stropiai studijuoti kaimo būklę ir vis labiau su juo suartėja. "Keleivio" skaitytojams noriu patiekti kiek žinių apie tai, kaip dabar yra Švedijoje.

Dar tik prieš šimtą metų Švedija buvo tipingas žemės ūkio kraštas. Kaime gyveno trys ketvirtadaliai krašto gyventojų ir didžiulį jų daugumą sudarė stambūs ūkininkai. Jie turėjo savo nuosavybėje tiek žemės, kad be vargo galėjo visu kuo patys apsirūpinti. Be ūkininkų kaime buvo ir žemės ūkio darbininkų bei sklypininkų. Miškuose dirbo specialiai tam paruošti darbininkų kadrai, bet visų jų skaičius nebuvo didelis.

Nuo 1885 metų, ūkiams smulkėjant, prasidėjo Švedijos kaimo emigracija į kitus kraštus ir daugiausia Amerikon. Bėgo iš tėvynės kaimo prieauglis, kuris namie pradėjo stigti duonos, nes gyventojų daugėjo ir be to akcinės bendrovės ir dvarininkai pradėjo supirkinėti smunkančių ūkininkų žemes. Emigracija tiek sparčiai didėjo, kad jos sulaikymu susirūpino vyriausybė ir politinės partijos. Tų partijų priešakyje buvo socialdemokratai. Kaimo būklę sunkino ir tai, kad praėjusiojo šimtmečio pabaigoje Amerika pradėjo užkariauti Europos rinką pigiais savo kviečiais. Kad gintųsi nuo užsienio konkurentų, Švedijos ūkininkai išreikalavo iš vyriausybės pakeltų muitų užsienio javams.

Padėtis ir Švedijoje pasidarė katastrofiška 1929 — 1931 pasaulinės krizės metais. Sustojo dirbusi pramonės dalis, miestuose atsirado minios bedarbių, sumažėjo žmonių perkamoji galia ir krito kainos žemės ūkio produktams. Ūkininkų ūkiams gresė visiškas susmukimas. Pirmą kartą ir Švedijos ūkininkai pamatė, kiek jų gerovė priklauso nuo darbininkų gerbūvio.

Darbininkų ir ūkininkų bendradarbiavimas

1932 metais Švedijos socialdemokratai pirmą kartą ir patys vieni paėmė valdyti kraštą jam sunkiausiu momentu. Vyriausybės didžiausias tuomet rūpestis buvo — atgaivinti pramonę, duoti darbo darbininkams ir padėti ūkininkams išbristi iš vargo. Jau ir anksčiau socialdemokratai darė sėkmingų pastangų dalinti dvarus bežemiams, nelabai bodami naujai kuriamų ūkių didumo.

Dabar pradėta steigti ūkininkų tarpe kooperatyvus. Tuo atveju atsiikusi nuo Danijos ir Suomijos Švedija trumpu laiku pasiekė įsidėmėtinos pažangos. Buvo sukurta kooperatyvų dvylikai žemės ūkio sričių, ir jie apjungė beveik visus ūkininkus, juos suvienydami. Svarbiausieji kooperatyvai buvo: pienininkystės, gyvulių auginimo ir skerdyklos, javų auginimo ir jų pardavimo.

Priešingumai tarp kaimo ir miesto dėl to neišnyko, bet subendrino darbo pranašumas pažadino ir ūkininkų mintį, padėdamas jiems suprasti ir organizuotas darbininkų pastangas gerinti savo būvį bei su jais suartinti. 1933 metais prasidėjo politinis socialdemokratų ir ūkininkų partijų bendradarbiavimas Švedijos parlamente: gimė raudonai žalioji koalicija kraštui valdyti.

Pradžioje tai tebuvo dienos reikalų verčiamas politinis ir, atrodė, laikinis biznis. Ūkininkams rūpėjo didinti žemės ūkio gamybą, turėti savo produktams patikrintą rinką ir gauti už juos geras kainas. Darbininkams buvo reikalingas gerai apmokamas darbas, taigi gerai ir pastoviai dirbanti pramonė. Interesai gerai derinosi. Kai pramonės darbininkas gerai uždirba, jis gali geriau gyventi, daugiau pirktis ir maisto produktų, kad ir daugiau už juos mokėdamas. Bet tas rūpėjo ir ūkininkams. Koalicinė socialdemokratų ir ūkininkų vyriausybė, turėdama parlamente daugumą, ir siekdama sustiprinti tautos ūkį, sėkmingai vykdė savo politiką ir greitu laiku pasiekė didelių laimėjimų. Raudonai žalioji koalicija, nežiūrint buržuazinių partijų jai daromų sunkumų, vis labiau sutapo ir išliko iki šiai dienai.

Kokius uždavinius stato sau dabartinė švedų vyriausybė?

Kad ir buvo nustatytos pastovios žemės ūkio produktams kainos, jos maža padėjo smulkiesiems ūkininkams. Jų pajamos buvo vos pakankamos skurdokam pragyvenimui, kai tuo tarpu pramonės darbininkai buvo visu kuo aprūpinti ir galėjo kelti pateisinamą pavydą. Aiškėjo reikalas padidinti ūkius tiek, kad jų savininkai galėtų žmoniškai gyventi. Tat valdžios buvo nusistatyta ir per parlamentą pravesta įstatymas apie mažųjų ūkių suvedimą į didesnius, ar mažesniesiems duoti papildomos žemės, arba mažieji, mažiau derlingos žemės ūkiai ir visai nedirbti. Ir tas dabar vykdoma.

Nuo 1951 iki 1955 metų mažųjų ūkių skaičius sumažinta 50,000-iais, kitus padidinant. Už tą reformą socialdemokratų valdžia iš karto buvo smarkiai puolama, bet dabar, geriems rezultatams paaiškėjus, opozicija rimsta.

Tačiau Švedų vyriausybė, nugalėdama vienus sunkumus, sukliuva su kitais. Per šį šimtmetį Švedijos pramonė sparčiai išaugo. Dabartiniu metu miestuose gyvena jau 83% visų gyventojų, ir kaime beliko 17%. Jaunimas bėga iš kaimo į miestus, viliojamas jų patogumais ir geresniais uždarbiais. Žemės ūkis pradeda stigti darbininkų. Kraštui pradeda gresti pavojus, kad savas žemės ūkis nebepagamins pakankamo kraštui maisto. Pagaliau šiuo klausimu neužmiršo tarti savo žodžio ir krašto apsaugos vadovybė. Kas bus — sako jie — jei, karui kilus, Švedija bus apsupta ir atskirta nuo pasaulinių rinkų? Vyriausybė ir į tai rado atsakymą.

Sumechaninti žemės ūkio darbus!

Žemės ūkio darbų sumechaninimas padarė Švedijoj po antrojo pasaulinio karo milžinišką pažangą. Išnyko senieji žemei dirbti padargai. Dabar žemės išdirbimas, sėja, javų nuo lauko valymas, jų kulimas ir transportas vykdomi mašinomis. Leisdamas rinkon savo produktus kaipo išbaigtą prekę, Švedijos kaimas įsirengė kooperatyvines pienines, skerdyklas, malūnus, mėsos, vaisių ir daržovių konservavimo fabrikus ir transporto priemones. Šiandien Švedijos žemės ūkyje dirba apie 130,000 traktorių, dažnam kieme stovi automobilis, bute yra telefonas, radio ir televizijos aparatas. Kur ūkininkas nepajėgia nusipirkti jam reikalingų mašinų, gali jų gauti kooperatyvų ar valstybės laikomose mašinų stotyse.

Dėl mašinų vartojimo žemės ūkio darbininkų skaičius per pastaruosius 10 metų sumažėjo 100,000, tačiau iš žemės dabar gaunama tiek produktų, kad jų užtenka kraštui maitinti ir perteklius eksportuojamas užsienin. Darbo jėgos klausimas bent tuo tarpu liko išspręstas.

Vyriausybė neužmiršo derinti ūkininkų ir miestelėnų interesų. 1955 metais parlamentas priėmė vadinamą vidutinių kainų įstatymą. Jis nustato žemės ūkio produktams lanksčias kainas. Jei kainos namie pakyla anksčiau tam tikros ribos, leidžiama maisto produktus importuoti iš užsienio, ir kainos krinta. Jei kainos darosi peržemos, priveriama duris importui, ir kainos pakyla. Tuo būdu pasiekiamas lankstus kainų reguliavimas.

Švedų vyriausybę rūpina dar viena opa. Iš kaimo bėga ne tik jaunimas bei darbininkai, bet ir patys ūkininkai. Kaikurios krašto sritys darosi skystai gyvenamos, ir jas sunkiau aprūpinti reikalingais ūkiniais bei kultūriniais patogumais. Dėl to pastaruoju laiku vyriausybėje ir visuomenėje svarstoma mintis gyventojus "sutirštinti", — sutraukti juos į derlingesnius krašto rajonus, kad būtų lengviau palaikyti autobusais jų susisiekimą su miestu, statyti ten mokyklas, ligonines, krautuves, pašto įstaigas ir ką kitą. Šituo reikalu dar tik kalbama.

Visos pastarųjų metų reformos žemės ūkiui gerinti buvo vykdomos socialdemokratų ir ūkininkų partijų darniu sutarimu. Tas daugiau kaip 30-ies metų politinis bendradarbiavimas parodė, kad ūkininkų ir darbininkų interesų derinimas yra ne tik reikalingas, bet ir galimas. Atrodo, kad Švedijos raudonai žalioji koalicija leidžia savon žemėn vis gilesnes šaknis.

V. Kymantas

SUSITINKA SU PASAULIO GRAŽUOLE

Kapitonas Townsend, kuris pagarsėjo tuo, kad buvo labai artimuose santykiuose su Anglijos princese Margaret, bet princesė už jo tekėti atsisakė ar buvo priversta atsisakyti, Peru sostinėje susitinka su 1957 metų pasaulio gražuole Gladys Zender. Kap. Townsend šiuo metu keliauja aplink pasaulį ir lanko "įdomybes" . . .

LIETUVOS LAISVĖ AMERIKOS KONGRESE

Neseniai išėjo iš spaudos anglų kalba 62 puslapių brošiūra "Freedom for Lithuania", kurioje yra sudėtos JAV senatorių ir kongresmanų kalbos, pasakytos minint 39 Lietuvos nepriklausomybės sukaktį. Ją spausdino JAV vyriausybės spaustuvė, tarpininkaujant senatoriui Paul H. Douglas, o išsiuntinėjo daugeliui organizacijų bei asmenų senatoriaus raštinė.

Tam tikras "Freedom for Lithuania" brošiūrų skaičius dar yra Amerikos Liet. Informacijos Centre, 233 Broadway, New York 7, N. Y. ir ALT Sekretariate, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill

Dr. P. Grigaitis,
ALT Sekretorius.

IŠĖJO "DARBAS"

Išėjo naujas, įvairus, įdomus ir gražus "Darbo" numeris. Kaina 55 centai. Metinė prenumerata $2. "Darbo" administracijos adresas: 5410 Sixth Ave., Brooklyn 20, N. Y.

Atskirų "Darbo" numerių galima gauti ir "Keleivio" administracijoje.

Nuolatinis paštas Kinijoje yra įsteigtas kokiu šimtu metų anksčiau prieš devintąjį amžių po Kristaus, o nuo to amžiaus kinai jau turėjo popierinius pinigus.

JAU RUOŠIAMAS SPAUDAI

KELEIVIO KALENDORIUS

1958 metams

Kviečiame užsisakyti mūsų kalendorių 1958 metams. Kalendoriuje bus apie 100 puslapių visokių skaitymų ir plati kalendorinė dalis.

Kalendoriuje bus įvairių informacijų, naudingų patarimų, eilių, juokų, atsiminimų ir kitokių įdomių ir naudingų dalykų.

Nežiūrint kad viskas brangsta, "Keleivio" kalendoriaus kaina lieka ta pati—50 centų. Prašome jį užsisakyti. Užsakymus ir pinigus prašome siųsti šiuo adresu:

"KELEIVIS"
636 East Broadway
So. Boston 27, Mass.

MOTERŲ SKYRIUS

Mirė N. Straukienė

BEVERLY SHORES, IND.

Ir vėl supiltas naujas kapas šv. Kazimiero kapinėse ten į amžiną poilsį nuėjusiai Nellie Laukaitei -Straukienei, seniau gyvenusiai Chicagoje.

Ji mirė rugsėjo 28 d., buvo kilusi iš Švenčionių aps., Adutiškio par., Kavakiškio kaimo, Amerikoje išgyveno 46 metus.

Velionė paliko liūdinčią dukterį Matildą Selitski, sūnus Stanley ir Walter Mack, 4 anūkus, kitų giminių draugų bei bičiulių. Jų daug susirinko ir spalio 2 d. Bukausko koplyčion ir palydėjo į kapus.

Velionė buvo maloni, nuoširdi, darbšti moteriškė, labai mėgo dainas. Ji dainuodavo ir linksma ir liūdna būdama, priklausė chorui, tada dainuodavo ir Barcus radijo programoje.

Velionės gyvenimas nebuvo rožėms klotas. Ji anksti neteko savo mylimo vyro, paliko našlė su 3 vaikais, to dėl teko visą gyvenimą sunkiai dirbti, bet ji niekados nesiskundė, visados ją lydėjo šypsena, daina.

Ji dabar ilsisi šv. Kazimiero kapinių gražioje vietoje, ant kalnelio, kur saulutė švies nuo patekėjimo iki nusileidimo.

Mano gili užuojauta Selitsky ir Mack šeimoms, o tu, brangioji drauge, ilsėkis ramiai. Ir mes ateisime vienas po kito pas tave.

Miegok, brangute, amžinu
miegu,
Užmiršusi visus pasaulio
vargus,
Palikusi mylimus namiškius
Ir visus gerus draugus!
Mes tavo gerus darbus
Visados minėsime
Ir Tavo paveikslą turėsma.
Nutilo Tavo dainos,
Kurios iš krūtinės plaukė.
Ag, šiandien mums graudu,
Kad kapai jus šaukia.

Barbora Krušinienė

KONSULATO IEŠKOMI

Andriukaitis, Vaclovas.
Apanavičius, Ciprijonas.
Balutis, Adolfas.
Bernatavičius, Vaclovas, Klemenso sūnus.
Čepulevičius, Antanas, Julijono ir Jadvygos sūnus.
Dereška, Juozas, iš Smalinyčios k., Marijampolės ap.
Didžiakienė - Antanaitytė, Marijona, ir sesuo Dudienė, Marcelė, Bernardo dukt., iš Joniškėlio val., Biržų ap.
Dudienė - Antanaitytė, Marcelė, ir sesuo Didžiakienė, Marijona, Bernardo d., iš Joniškėlio valsčiaus, Biržų apskrities.
Grakauskas, Jurgis, iš Žaliosios val., Vilkaviškio ap.
Gvazdauskas, Antanas, Juozo sūn., ir jo motina Marcelė, gyveno Veisėjų valsčiuje.
Jonaitis, Antanas, Juozo sūn.
Jucienė - Saldukaitė, Cecilija.
Jurevičienė, Leonora.
Kasauskas, Nikodemas.
Kazakevičienė - Dereškaitė, iš Smalinyčios k., Marijampolės a.
Kazlauskas, Kostas ir žmona Sofija.
Lazauskas, Alfonsas ir Petras, Liudviko sūnūs.
Meškauskas, Jonas, Juliaus s., gyvenęs Pušalote.
Mockienė - Saldukaitė, Ona.
Morkunas, Konstantas, iš Morkūnų k., Kaišiadorio val.
Pakutkaitė - Kardokienė, Agota, vyras Kardokas, Antanas.
Plikaitis, Antanas, Petras ir Stasys, ir sesuo Ona, Antano ir Elzbietos vaikai.
Šalna, Juozas, Mykolo sūnus, iš Grybėnų kaimo.
Šeputis, Antanas ir seserys Aldona, leva ir Morta.
Šiupšinskas, Jonas, Jono sūn., iš Žiupos vienk., Stakliškių v., Alytaus ap.
Skazenaitė, Kazė - Regina.
Smetona, Juozas ar Jonas, gyveno Sainte Claire, Pa.
Truskienė - Paškevičiūtė, Elena.
Ulbienė, Barbora, vyras Ulba, Kostas, vaikai Konstancija, Ona, Valentinas, gyveno Easton, Pa.
Urnežas, Kazys ir duktė Marija Rita, iš Kauno.
Vaiznienė - Steponaitytė, Jurgio d., iš Pentupių k., Marijampolės ap.
Vizgirdienė, Elena, sūnus Jonas, dukterys Anelė, Rūta ir Teresė, Juozo vaikai, gyveno Jonkunų k., Gelgaudiškio val., Šakių apskr.
Achanbengerytė, Adelė ir Ona, iš Bartininkų, gyvenusios Naumiestyje.
Andrijauskienė - Vaznaitė, Augustinas, Jonas, Pranciškaus sūnus.
Bagdonas, Jonas ir Pranas, iš Požerių k., Skaudvilės valsč., Tauragės ap.
Balčiūnas, Julius ir Juozas, iš Bartininkų valsčiaus.
Bidvienė - Vaznaitė, Ona.
Duckovičius, Juozapas, jo vaikai Juozapas, Juzefa ir Petronėlė.
Eigas - Bartušytė, Marijona, ir jos sesuo Karbauskienė, Ona, iš Gaurės val.
Grigaitienė, Agota, Mato duktė, vyras Jonas, duktė Aldona, kilę Papėčių k., Alytaus ap.
Islinskaitė, Vanda.
Jurgeluns, Stanley, Stanislovo s.
Karbauskienė - Bartušytė, Ona, ir jos sesuo Eigas, Marijona, Juozo d., iš Gaurės valsčiaus.
Kazimierėnas, Feliksas.
Kliant, Ignas, Povilo sūnus.
Kliunka, Vladas, Stasio s., jo žmona Rekliutė, Vanda.
Krukonis, Juozas, Juro ir Katrės sūn., iš Klepočių kaimo, Merkinės val.
Kuraševičienė, Jadvyga, Adomo duktė, ir vaikai Albertas ir Elena.
Levdanski, Paul, Adomo sūn.
Mekšraitis, Romualdas Ferdinandas Jonas, Jono sūnus.
Melninkaitis, Antanas, gyvenęs Detroit, Mich.
Mineikaitė - Grinienė, Jadvyga, ir vyras Grinius, J.
Pruška, Jonas, Vinco sūn., iš Ankištų k., Kietaviškių parap., Semeliškių val.
Račiukaitis, Jonas, iš Šakių ap., iš Vokietijos buvo nuvykęs Anglijon.
Rekliutė, Vanda, vyras Kliunka, Vladas.
Rubytė - Norbutienė, Ona, Juozapo duktė.
Saireika, Albertas, J. ir Karolis.
Tamulevičienė - Kuskytė, Marijona, Aleksandro duktė, iš Kvedarnos parapijos.
Vaičekauskas, Petras, gyvenęs Aurora, Illinois.
Valužis, Aleksandras, Juozo s.
Veželis, Jurgis, Jono sūn., tėvas buvo iš Mustenių val., Semeliškių val.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi kreiptis:

Consulate Gen. of Lithuania
41 Wset 82nd Street
New York 24, N. Y.

New Yorko telefonų knygoje yra surašyta 780,000 pavardžių, kurių tarpe vien Smith'ų yra 3,200, Brown'ų 2,800.

SKAITYKITE

Vertingas Knygas

SOCIALIZMO TEORIJA. Trumpai ir aiškiai parodo, kaip keitėsi visuomenės santvarka ir kodėl ji dar keisis. Kaina 25c

SENAS KAREIVIS MATUTUTIS, parašė Jurgis Jankus. Pasakojimas apie nepaprastą žemaitį, kuris daug nuostabių dalykų padarė, tik nepadarė vieno, kurį tikrai turėjo padaryti. 237 psl. Kaina ..... $3.

LENGVAS BŪDAS ĮSMOKTI ANGLIŠKAI. Geriausias vadovėlis pradedantiems angliškai mokytis; duoda ištarimą, angliškus pasikalbėjimus. Kaina 75c

NAUJA VALGIŲ KNYGA, M. Michelsonienės parašyta; 250 įvairių receptų, 132 pusl. Kaina $1.25

CEZARIS, Mirko Jesulič'o romanas, vertė A. K. Puida, pirmoji dalis. 188 puslapiai, kaina $2

CEZARIS, Mirko Jelusič'o romanas, vertė A. K. Puida. Antroji dalis, 211 psl. Kaina ..... $2.

CEZARIS, Mirko Jelusič'o romanas, vertė A. K. Puida. Trečioji dalis, 176 psl. Kaina ..... $2.

MILŽINO PAUNKSMĖ. Balio Sruogos trilogiška istorijos kronika, 173 pusl., didelis formatas, gera popiera. Kaina $2.50

APIE LAIKĄ IR ŽMONES. Poeto J. Aisčio atsiminimai apie Binkį, Miškinį, Tumą, Savickį, Giras ir kt. 249 pusl. Kaina $2.50

MIRUSIOS SIELOS. M. Gogolio svarbiausias veikalas, išvertė M. Miškinis. 290 pusl. Kaina....$3.25

POPIEŽIAI IR LIETUVA. Kunigo M. Valadkos parašyta knyga, 250 pusl. Kaina $2.50

ŽEMAITĖS RAŠTAI. Garsiosios mūsų rašytojos pirmojo karo metu Amerikoje parašyti vaizdeliai su rašytojos paveikslu. 128 puslapiai, kaina 50c

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI. Jono K. Kario, 160 paveikslų, 225 pusl., gerame popieryje. Kaina $5.00

A KISS IN THE DARK. J. Jazmino anglų kalba sodrūs vaizdeliai, 150 pusl. Kaina kietais viršeliais $2, minkštais viršeliais $1.00

LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA. Parašė Dr. D. Pilka. Pritaikinta Amerikos lietuviams. 144 puslapių. Kaina $1.00

JUOZAS STALINAS, arba kaip Kaukazo raitininkas buvo pasidaręs Rusijos diktatorium. Kaina ..25c

KODĖL AŠ NETIKIU Į DIEVĄ. Pilna argumentų, kurie visiems įdomūs. Kaina 20c

ATLAIDŲ PAVESY, P. Abelkio romanas iš Žemaičių Kalvarijos praeities. Kietais viršeliais, 467 puslapiai, kaina $4

PABUČIAVIMAS, parašė J. Grūžas, novelių rinkinys, 155 psl. Kaina ..... $1.50.

TAVO KELIAS Į SOCIALIZMĄ. Parašė Leonas Blumas. Trumpas socializmo aiškinimas. Kaina 25c.

DEMOKRATINIO SOCIALIZMO PRADAI. Populiari ir naudinga knyga šių dienų klausimams suprasti. Kaina 50c

SOCIALIZMAS IR RELIGIJA. Parašė E. Vandervelde, vertė Vardūnas. Kaina 10c

LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA. Dr. P. Joniko pirmasis ir vienintelis šiuo klausimu veikalas. Kaina $3.00

TIKRA TEISYBĖ APIE SOVIETŲ RUSIJĄ, arba komunistų diktatūra faktų šviesoje. Trumpa bolševizmo istorija ir valdymo praktika. Labai daug medžiagos. 96 puslapiai, kaina 50c

AR ROMOS POPIEŽIUS YRA KRISTAUS VIETININKAS? Parašė kun. M. Valadka. Svarbu kiekvienam perskaityti. Kaina $1.20

SOCIALDEMOKRATIJA IR BOLŠEVIZMAS. Pagal K. Kautsk naujausiomis žiniomis papildyta tuo klausimu knygutė. Kaina 25c

KOKIUS DIEVUS ŽMONES GARBINO SENOVĖJE. Dievų yra visokių įvairiuose kraštuose ir įvairiuose laikuose dievai buvo kitokie. Kokie buvo senųjų lietuvių dievai? Kaina $1.00

ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS. P. Abelkio parašytas istoriškas romanas iš Žemaitijos krikšto laikų. Su kietais apdarais. Kaina $3.50

VISUOTINAS TVANAS. Ar galėjo toks tvanas būti ir ką apie tai sako mokslas. Kaina 25c

DĖL LAISVOS LIETUVOS. Lietuvos socialdemokratų raštai dėl bolševikų okupacijos ir teroro Lietuvoje. Kaina 25c

TIPELIS, parašė Pulgis Andriušis, juokingas romanas, 240 psl. Kietais viršeliais. Kaina ..... $3.

PER KLAUSUČIŲ ULYTELĘ, parašė Liudas Dovydėnas, įdomi apysaka, 176 psl. Kaina .... $2.20.

Užsakymus ir pinigus prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 East Broadway -:- So. Boston 27, Mass.

DAR KIEK KARTŲ JIE VES?

Aktorius Marian Brando susituokė su Indijos aktore Anna Kashfi. Abiem tai pirmas kartas, bet tikriausia ne paskutinis. Kas įspės, dar kiek kartų juodu persiskirs ir susituoks?

KARŽYGIUI

Tu kruvinoj kovoj kritai,
Bet gyvas liksi tu tėvynei:
Ji nepamirš tavęs už tai,
Kad tu jos garbę narsiai gynei.

Kad ją mylėjai taip karštai
Ir laisvėn kelią jai praskynei!
Ne, tavo kraujas nepražus,
Nes mūsų gyslose jis teka.

Kol tavo kraštas laisvas bus,
Kol mūsų kilnios širdys plaks,—
Tu nenužengsi į kapus
Ir šauksi brolius į ataką!

Kai tavo vardas suaidės,
Lai priešas bėgti pasileidžia!
Dainuos dainas tau po mirties
Šimtai mergelių skaisčiaveidžių,

Bet jos herojaus neliūdės:
Jo šlovę aimanos įžeidžia.

P.S. Šitą eilėraštį parašė visame pasaulyje garsus anglų poetas George Gordon Byron (lietuviškai įprasta jį vadinti Baironas), gyvenęs 1788—1824 m. Eilėraštį vertė Aleksys Churginas.

PABUDO PO 80 DIENŲ

Aštuonių metų Robert Spierer iš Brooklyn, N. Y., rugpiūčio mėnesį ištiko nelaimė—jis nukrito nuo dviračio ir be sąmonės išbuvo 80 dienų. Dabar jis jau sveiksta. Čia matome, kaip tėvas jį maitina žydų ligoninėj. . . . .

BAKŪŽĖ - KEPYKLA

Žodis bakūžė yra nuo vokiško senesnės lyties žodžio backhūs "mažutis gyvenamas namas, o pirmučiausia kepiamas namas, taigi kepykla", kur šiandien vokiečiai sako **Backhaus** "kepykla, net ir išgėrimo įstaiga".

Bakūžės vietoje lietuviai nuo seno turi savų žodžių: lūšna, lūšnelė, trobelė, namelis; palygink — nameliai mano brangūs, man visur patogu, bet niekur nėr tiek laimės, kaip po jūsų stogu. Kai poetas Pranas Vaičaitis kūrė savo dainą "Kur bakūžė samanota, kurioje gimiau, obelis kur augalota, kur sode mačiau?", jis kaip suvalkietis ir dainoje tą žodį pavartojo, ir taip tas žodis čia pasiliko, nes žodžio iš dainos neišmesi, anot žmonių priežodžio. Mat, žodis bakūžė kaip tik Suvalkijoje ir vartojamas, taigi arčiausiu keliu ir gautas iš vokiečių. Didžioji Lietuvos dalis to žodžio nežino: težino — trobelė, namelis, lūšnelė, o lūšnelės reikšmė nevisados tik laužą reiškianti: dainiai lūšnele vadina stačiai gimtąjį, savą namelį, trobelę.

Brocktonežemės ūkio parodos aikštėje stovi lietuvių pasistatyta "Lietuvių bakūžė". Šitoji vadinama jau 20 metų. Taigi vadinimas turi tiekos metų tradiciją, ir todėl vargu kas benorėtų ją dabar pavadinti lietuviškai, pavyzdžiui, "Lietuvių trobelė" ar "Lietuvių namelis", nors ir nenusikalstų šitaip vadindami. Tada visiškai nebeliktų varde "kepyklos" kvapo ir būtų išreikšta tiesioginė to lietuviško namo paskirtis.

Kaimynas

Šeimininkė per savo amžių išplauna visokių virimo ir kepimo indų tiek, kad juos sudėjus būtų 70 krūvų, kiekviena sulyg Empire State Building (102 aukštų).

BALYS SRUOGA

Dievų miškas

(Tęsinys)

Numirėlių dalia

—Ei, jūs tenai! Profesoriai, advokatai, kunigai, prokurorai — šaukia į mus bloko raštvedys, padūkęs tirolietis Toni Fabro, kad net jam seilės per žandus bliaukia, — ei, jūs, šuns uodegos inteligentija, stokite čia, patvory, dešinėj!

Stojame mes jam čia, patvory, dešinėj. Dar šiek tiek pasibiaurojęs, liežuviu ir visom keturiom pamataravęs, sako jis mum:

—Ei, jūs, kiauliasnukiai, marš numirėlių nešt. Iš bloko, iš koridoriaus į ligoninę. Prie ligoninės paguldyt. Žiūrėkit man, kad nepamestumėt. Iš snukių jum košę padarysiu!

Ką gi, einame tų numirėlių žiūrėti. Brrrr... Vis dėlto! Kaipgi čia dabar. Poetas, lyrikas — ir lavonus tampyk!

—Na, na, maitos vaikai, nesivaipykite! Greičiau, driskių išvažos! — putojo padūkęs tirolietis Toni Fabro, —nėr čia ko! Po mėnesio ir jūs būsite tokie pat!

Gal ir tiesa tasai padūkęs tirolietis Toni Fabro, perkūnas jį žino,—atsidūsti patylomis ir imi graibyti numirėlio koją.

—Kaipgi čia dabar nešti, — toks baisus tasai numirėlis, pamėlynavęs, pajuodęs... Ir balti gyvulėliai, matyti, nesuspėję laiku pas kitus pabėgti, skuta kruta drabužių paviršiuje mažais būreliais, nelyginant avytės, pikto šuns išgąsdintos.

Pagaliau, vėzdu per šonus paraginti, kimbame į tuos numirėlius, nelyginant tarakonai į košelieną. Kaip kam pasitaikė. Vieni geriau įsitaisė. Į vieną kibo keturiese: po vyrą į kojas ir rankas — ir numirėlis plaukte plaukia, žemės užpakaliu beveik nesiekdamas. Kartais per kokį klanelį ir pašliaužia trupučiuką,—tokia jau numirėliška dalia, — ar jam ne vis tiek? Šiandien jį dar keturiese tempia, rytoj mane gal už kojos nučiunčins, — dėl tokių niekaniekių numirėlių nėra ko įsižeidinėti.

Man pasitaikė trupučiuką blogiau. Prie vieno numirėlio pasilikome mes dviese, aš ir mano mielas bičiulis Jonas, bambizas nuo Biržų. Jonas numirėlio pirmagalį užsimovė ant savo gaspadoriškų pečių, aš įsikinkiau į numirėlio kojas it į žagrę bulvėm atarti — ir einame savo katorgininkiškas pareigas.

Pakeliui mūsų numirėlis ima ir atsidūsta tokiu giliu, gailiu uždususiu atodūsiu.

—Na, na, — piktinasi mano mielas bičiulis Jonas, bambizas nuo Biržų,— ko gi čia dabar dūsauji? Kad jau kartą mirei, tai ir būk numiręs, nebedūsauk, susimildamas. Kas tai matė: numirėlis — ir dūsauja.

Mudviem nulingavus dar kokią tridešimt žingsnių, mūsų numirėlis praveria akis ir tokiu gailiu, tyliu balsu prašneka:

—Man baisiai nepatogu . . . Smaugia . . . Draugai, paleiskite mane verčiau . . . aš pats nueisiu . . .

Žiūrime mudu su Jonu į jį. Tikrai numirėlis šneka. Lūpas krutina, čiaupsi, akis vartalioja. Išdžiūvęs toksai kaip giltinė, ant kurios griaučių mėlynmargė oda aptempta.

Besiriedami su numirėliu, nunešėm mes jį prie ligoninės, kuri buvo jau nebetoli. Jos palangėje ant sniego buvo suguldyta jau kelios numirėlių eilės. Vieni gulėjo užsimerkę, kiti su praviromis akimis, nuogi su numeriu, chemišku pieštuku ant krūtinės ir ant pilvo užrašytu. Visai kaip ant siuntinio. Ar nebuvo kartais mūsų valdžioje koks nors buvęs paštininkas, kad numirėlius į dangų taip gražiai numeruotus siunčia?

Kiti numirėliai buvo dar su drabužiais. Kiti—mirksė ir žiopčiojo. Kiti rankas ir kojas krutino, ar tik ne atsikelti ir pabėgti posmuodami? Pora numirėlių sėdėjo ant sniego ir apdujusiomis akimis, it durnaropių prisiėdę, dairėsi aplinkui . . .

Nelabai gera ant širdies šalia tokių numirėlių būti, bet nelabai gera ir taip be niekur nieko nuo jų atsitraukti.

Palikę numirėlius, nuleidę galvas, nukulniavome mudu su bičiuliu Jonu savo pareigų eiti ir laukti, kada ir mum ateis eilė atsigulti prie ligoninės ant sniego. Vis dėlto kažkokios rakštys po dūšią braido, šitokiu būdu paliekame sėdinčius ir mirksinčius numirėlius. Be ką tu žmogus padarysi dabar?

Radę nuošalesnę vietelę už barako, pasislėpėme ir spoksome, ką tie mūsų numirėliai toliau darys.

Nepataisomi vargšeliai!

Kitas gal jaunas dieneles prisiminęs, motulę ar tėviškėlę, pasikelti, atsistoti nebepajėgdamas, ėmė ropoti, šliaužti per kiemą. Tyliai, sukandęs dantis,—tarytum jam niekas neskaudėtų, nedejuodamas,—tarytum naktį koridoriuje jis nebūtų buvęs mindžiojamas,—tarytum jis dar labai svarbių reikalų turėtų pasauly!

Pagal tą pavyzdį pasijudino iš vietos antras, trečias...

Kad ir numirėlis, vis dėlto norėtų dar pagyventi!

Nukelta į 7 psl.

Dievų miškas

Atkelta iš 6 psl.

Apie artimo meilę, apie humaniškumą buvo kadaise daug knygų prirašyta . . . Et, tuščia, jų! Neverta skaityti!

Mudviem su bičiuliu Jonu, bambizu nuo Biržų, plaukai lyg elektros srovėn pateko.

—Gi tu, Viešpatie su žaliais batviniais,—nutęsė jisai nustebęs. Padoriai nusikeikti ir jis nebegalėjo.

Staiga iš ligoninės durų iššoko velnias. Faktas. Tikras velnias, nors visiškai į moderišką žmogų panašus, su balta priejuoste per visą pilvą. Pamatęs šliaužiojančius numirėlius, pragariškai, kaip vieni velniai temoka, nusikeikė. Pagaudamas už kojų, veikiai jisai sutampė nepaklusnius numirėlius atgal į krūvą. Atitempė, eilėsna suguldė, batu šonkaulius ir pakaušius aptvarkė, numerius ant pilvų patikrino. Patenkintas savo darbu, pažvėlgė į juos. Tikrai, darbo vaisiai puikūs buvo. Nė vienas numirėlis daugiau nebejudėjo, nebemirksėjo, nebežiopčiojo.

—O, jūs, maitos išperos, ką čia veikiate?—mudu su bičiuliu Jonu, bambizu nuo Biržu, išgirdome lazdos bambsėjimą per mūsų nugaras,—norite, kad aš jums žarnas paleisčiau?

Nė nepažvelgę, kas tokį mielą patarnavimą pasiūlė, mudu su bičiuliu Jonu, bambizu nuo Biržų, nurūkome į bloką, kur kiti mūsiškiai buvo jau surikiuoti eilėsna ir kažko laukė.

Tiktai 1944 metų pavasarį numirėlių reikalu buvo įvesta reforma. Jų blokuose nebereikėjo už kojų tampyti. Juos tuomet blokuose nurengdavo, ant krūtinės chemišku pieštuku užrašydavo numerį, paguldydavo ant plačios lentos,—tos pačios, ant kurios duoną piausto,—uždengdavo antklode, ir keturi vyrai, bloko viršininko lydimi, lygia eisena nešdavo. Jei numirėlių pasitaikydavo daugiau, juos tuomet nuogūs dailiai vieną šalia kito, keliais klodais suguldydavo, apdengdavo brezentu ir veždavo darniai ir rimtai it marmelado krovinį.

Kartą gretimame bloke iš pat ryto triukšmingas skandalas. Šaukia, klykia, tokiais velniais keikias, kad net barako sienos braška.

Bloke per naktį mirė devyni žmonės. Bloko raštvedys juos nurengdino, ant krūtinių numerius surašė, prausykloje eilėje suguldė, pranešimą apie numirėlių skaičių su atitinkamais numeriais ir bloko viršininko parašu pristatė lagerio valdžiai.

Bloko viršininkas, matyti, atskalavęs padorų antausių skaičių, užsuko į prausyklą rankų nusiplauti. Teliuskuoja rankutėmis aplink čiaupą, "Marsz, marsz, Dąbrowski" niūniuoja. Žvilgteri per petį į savo numirėlius, taip dėl visa ko, kampe it lydekos suguldytus.

—Hm . . . hm . . . kas per velnias?—stebis bloko viršininkas,—pasiuto?

Skubiai prižingsniavo prie numirėlių

—Vienas, du trys . . . septyni, aštuoni . . . Na, taip, aštuoni. Žinoma, aštuoni! . . . Francišek, Francišek! . . . siunta bloko viršininkas, šaukdamas savo raštvedį,—Francišek, kad tu išvietėj prilaktum!

Šaukiamasis Francišekas atskuta užduseęs.

—Ką tu, maitos vaike, pakišai man popierių pasirašyti, kad šiandien mirė devyni? Jų tėra tik aštuoni! Skaičiuot, parše, nemoki?

—Kaip tai aštuoni?—stebisi Francišekas,—buvo lygiai devyni, kaip sukirpta. Pats skaičiavau.

—Paskaičiuok, niekše, kiek tenai guli!—karščiuojas bloko viršininkas,—už tokią šunybę aš tave vietoje devintojo kaip karvės vašką ištėkšiu!

(Bus daugiau)

JUOKAI

Kokiem galam darbas

Vienas rytietis nuvyko į Amerikos vakarus ir greitai pastebėjo, kad tenykščių indėnų viršininkas ištisas dienas zulinasi prie savo lušnos ir nieko naudingo neveikia. Įsidrąsinęs, rytietis sako indėnui:

"Šefe, kodėl sveikas nepasieškai kokio naudingo darbo?"

"O kam tas?" susiraukė indėnas.

"Ogi . . . užsidirbtum pinigų".

"O kam jie?" spyrėsi indėnas.

"Argi nesupranti? Jei sveikas rūpestingai dirbtum ir taupytum, tai neužilgo turėtum einamąją sąskaitą banke. Argi tau tas nebūtų naudinga?"

"O kokia čia nauda?"

"Po paibelių!" sušuko rytietis. "Turėdamas daug pinigų senatvėje galėtum išeiti poilsio, nereikėtų tau daugiau dirbti".

"Tai kad aš ir dabar nedirbu", paaiškino indėnas.

Vengrijos sukilimo metinės

Spalio 23 d. Pavergtosios Jungtinės Tautos specialiomis apeigomis ir specialiu PJT Seimo posėdžiu atžymėjo Vengrijos sukilimo metines.

Prie PJT namų New Yorke prieš Jungtinių Tautų rūmus susirinko PJT tautinės delegacijos ir nemaža svečių iš JT ir amerikiečių. PJT pirmininkas tarė žodį, grojant tautinius himnus viena po kitos kilo JAV ir iki pusės stiebo Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Vengrijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos ir Rumunijos vėliavos .JAV seržantui pučiant trimitą , susirinkusieji tylos minute pagerbė Vengrijos ir visų sovietų pavergtųjų tautų laisvės kovų aukas. Ceremonija buvo fotografuojama ir filmuojama radijui, televizijai ir spaudai.

Po to Carnegie Endowment patalpose įvyko specialus PJT posėdis. Jame tarė žodį Korejos ambasadorius Arerikoje, Airijos, Tautinės Kinijos, Italijos atstovai Jungtinėse Tautose ir Tarptautinės Konfederacijos Pietų Amerikos Kontinentui Ginti prezidentas admirolas Botto (bražilas). JAV ambasadoriaus pareiškimą paskaitė jo atstovas, Vietnamo ambasadoriaus JAV-ėse pareiškimą paskaitė jo patarėjas. Raštu savo pareiškimus atsiuntė JAV viceprezidentas R. Nixonas ir New Yorko gubernatorius W. A. Harrimanas.

Laisvojo pasaulio atstovai atvirai pasisakė dėl Sovietų Sąjungos grobuoniškos politikos ir Vakarų neryžtumo jos atžvilgiu, pabrėždami betgi, kad nėra pagrindo pavergtiems nusiminti, kad reika tarptautinė padėts atidžiai stebėti, iš jos mokytis ir ją veikti. Kai Jungtinės Tautos ir demokratinės galybės savo gražius principus tik žodžiais deklamuoja, nesiryždamos jų ginti, tai admirolo Botto mintis suorganizuoti pasaulinį visuomeninį antikomunistinį sąjūdį, pajėgų formuoti tarptautinę opiniją yra tikrai verta dėmesio.

Po svečių tarė žodį pačių vengrų atstovas dr. Bartok ir PJT pirmininkas dr. V. Masens. Lietuvos delegacijos pirmininkas V. Sidzikauskas paskaitė PJT atsišaukimą į vengrų tautą. Atsišaukimas, konstatavęs vengrų ryžtą ir aukingumą laisvės kovai, apgailestavęs Vakarų pasaulio pasyvumą, išvadoje pabrėžia, kad sovietų tankais atremta vergija negali būti patvari, kad laisvė yra galingesnė už tivietų pavergtųjų tautų ir laironiją ir kad vieningos sosvojo pasaulio pastangos vieną dieną nupūs sovietų tankus ir jų šešėlyje besilaikančius barbariškus bolševikinius režimus.

Po posėdžio PJT delegalankė tuose pat rūmuose cijos ir posėdžio svečiai apesančią Vengrijos sukilimo dokumentų parodą ir žiūrėjo sukilimo dokumentinį filmą.

Kor.

MAIKIO IR TĖVO KRAITIS

Po $3.00 prisiuntė: J. Tumavičius, Maywood, N. J.

Po $2.00: J. Barysauskas, Arlington, Mass.; J. Stank, E. Hampton, N. J.; Br. Posius, Toronto, Ont., Canada.

Po $1.50: Jos. Burniauskas, Arbutus, Md.

Po $1.00: G. Macys, Brooklyn, N. Y.; E. Veingertneris, Providence, R. I.; M. Savikienė, Akron, Ohio; Harry Spokes, Bucks County, Pa.; Mrs. H. Kazlauskas, St. Petersburg, Fla.; Mrs. Izab. Simulis, Athol, Mass.; B. Banis, Merchantville, N. J.; Mrs. A. Stellmach, St. Louis, Mo.; K. Rikas, Greenwich, Conn.; James Kvietkus, Talcottville, Conn.; V. Montvilas, So. Boston, Mass.; V. Kaupis, Norfolk, Va.; John Shimkus, Phila., Pa.; J. Liūdžius, New Britain, Conn.; V. Bachinskas, Doylestown, Pa.; Mr. Šidlaviškis, Stratford, Conn.; J. Yesinskas, Waterbury, Conn.; Mrs. Knistauskas, Dorchester, Mass.; K. Mickevičius, Terryville, Conn.; T. Grigaitis, Worcester, Mass.; K. Malca, Shirley, Mass.; J. Zitke, Brockton, Mass.; John Salas, Akron, Ohio; F. S. Jenkins, Akron, Ohio; B. Butkus, Hoosick Falls, N. Y.

Po 75 centus: Paul Kazlauskas, Detroit, Michigan.

Po 70 cetų: Ad. Sudent, Sommerville, Mass.

Po 50 centų: John Yokubaitis, Watertown, Mass.; P. Simanauskas, Rhinelander, Wis.; Mrs. A. Cherton, New Haven, Conn.; W. Parazinskas, Brooklyn, N. Y.; L. Konces, So. Weymouth, Mass.; J. Bartkus, Great Neck, N. Y. J. Yuskis, Wyandotte, Mich.; L. Chepels, Gulfport, Fla.; A. Buglis, Jamaica, New York; A. Skirmont, Lewiston, Me.; C. Petkunas, Phila., Pa.; Mrs. P. Glaveckas, Baltimore, Md.; M. Waser, Glendale, N. Y.; John McCanes, Jackson, Mich.; A. Shukis, Hawthorne, N. J.; A. Waitekus, Fitchburg, Mass.; Chas. Savickas, Mattapan, Mass; B. Slizevičius, Waterbury, Conn.; J. Stanat, Brooklyn, N. Y.; Mrs. H. Daikus, Naugutuck, Conn.; Geo. Petchuk, Ashley, Pa.; J. Brozas, Pennsgrove, N. J.; S. Jurgelevičius, Dorchester, Mass.; J. Kukauskas, Amsterdam, N. J.

Po 25 cetus: S. Buinys, Toronto, Ont., Canada.

Amerikoje vyrų amžiaus vidurkis yra 66.3, o moterų 72 metai. Taigi, moterų amžiaus vidurkis yra net 6 metais didesnis.

Vien New Yorko Waldorf Astoria viešbuty yra 2.529 telefonai.

Pakalbinkim draugus ir kaimynus užsisakyti "Keleivį". Kaina metams $4.

Jieškojimai

Paieškau Adomo JASIKO, kadaise gyveno Kaune. Jis pats ar kas ji žino prašom atsiliepti adresu:
Juozas Duda
64 G Street,
So. Boston 27, Mass. (44

ŠVENTRAŠČIO TIKROVĖ
Parašė T. J. Kučinskas

Dažinosite, Dievas sutvėrė Adomui dvi pačias. Kristaus glamonėjimą savo gražios marčios,—jo aistros meilės žodžius. Reiškia, Kristus turėjo vaikų! Biblijos Dievas su mergaičių dora darė biznį bažnyčioje, susipykus už pinigus. Dievas išvadino mergaitę paleistuve. Dievas platino karus, svetimoterystę, nemoralybę ir t. t. Šimtai biblijos prieštaravimų. Psl. 156. Kaina $1.50. Gaunama pas knygų pardavėjus ir pas **T. J. Kučinskas, 740 W. 34th St., Chicago 16, Ill.**

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS PERSIŲSTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRAŠTUS YRA

Parcels To Russia, Inc.

1530 BEDFORD AVE. BROOKLYN 16, N. Y.

Tel.: INgersol 7-7272, INgersol 7-6465

Nesiūlome mūsų klijentams brangių dovanų. Mūsų dovana tai 1-os klasės patarnavimas ir skubus siuntinių pristatymas.

Pristatymas garantuojamas gavėjo parašu.
Siuntiniai išsiunčiami skubiai.

PRIĖMIMO PUNKTAS:

NEW YORK CITY, 78 Second Ave. Tel. ORchard 4-1540

MŪSŲ SKYRIAI:

DETROIT 12, Mich., 11601 Jos. Campau Ave. Tel. TO 8-0298
HARTFORD, Conn. 651 Albany Ave. Tel.: CHapel 7-5164
LOS ANGELES, Calif., 121 So. Vernon Ave. DUnkirk 5-6550
PHILADELPHIA 23, Pa., 832 No. 7th St. Tel. WA 3-1747
CHICAGO, Illinois, 3741 W. 26th St., Tel. CR 7-2126
NEWARK, New Jersey, 263 Market St., Tel.:MA 2-6937

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

Jungia lietuvius bendram lietuviškam darbui, auklėja tautinį solidarumą, rūpinasi išlaikyti lietuvybę ir remia kovas dėl Lietuvos laisvos ateities.

SLA GYVYBĖS APDRAUDA IKI $10,000.

SLA—TAUPOMOJI APDRAUDA iki $10,000 dešimčiai ir dvidešimčiai metų ypatingai naudinga jaunimui. Po 10 ar 20 metų apsidraudęs gauna pilną apdraudos sumą.

SLA—mažamečių apdrauda—rimtas aprūpinimas ateičiai.

SLA—SVEIKATOS ir NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ apdrauda duoda pašalpos iki $325 į mėnesį.

SLA apdrauda—SAUGI, NELIEČIAMA ir NEPRARASTINA. SLA nariu galima būti nuo gimimo dienos iki gilios senatvės.

Daugiau žinių apie SLA darbus ir apdraudas galite gauti SLA kuopuose, kurios yra visose žymesnėse lietuvių kolonijose ir SLA Centre. Rašykite tokiu adresu:

DR. M. J. VINIKAS
307 West 30th Street, New York 1, N. Y.

NAUJA! NAUJA! NAUJA!

PIGIAUSIAS BŪDAS SIŲSTI VAISTUS Į LIETUVĄ MAŽUOSE PAKELIUOSE IKI 1 SVARO—tik asmeniškam vartojimui.

PAVYZDŽIAI:

* Rimifon 300 tablečių Streptomycin 10 grm $4.80
* P. A. S. po 0.5 500 tabl. .$3.75
* Serpasil 100 tabl. po 0.25 Priscol 80 tabl... .. .. .. $3.60
* Tophosanyl 10 ampulių Irgapyrin 50 tablečių Capsolin 4 tubes $7.50
* Vitam. B-12 po 50 mcrs. 25 amp. Vitam. B. complex 100 tablečių Multivitaminai 500 tablečių .$5.60

Prie nurodytų kainų pridėkit tik $1.50 pašto ir pakvitavimo išlaidoms. REIKALAUKITE KATALOGU!

TAIP PAT

IKI LAPKRIČIO (November) 7 UŽSAKYKITE KALĖDINIUS SPECIALINIUS PAKIETUS:

* Jaunom moterim $54.00
* Jauniem vyram $73.50
* Mergaitėm $28.50
* Vyresnėm moterim $48.00
* Vyresniem vyram $40.60
* Berniukam $45.50

Taip pat pakietai pagal Jūsų pasirinkimą. Reikalaukite Katalogų ir Pavyzdžių

Tazab of London

51 RESERVOIR ST., CAMBRIDGE, Mass. Kirkland 7-9705

(Atvykit susitarus telefonu bet kurią dieną ir valandą. Imti Huron busą nuo Harvard Square)

DĖMESIO! DĖMESIO!

NAUJA ISTAIGA

SIŲSTI siuntinius į Lietuvą, Latviją, Estiją ir SSSR respublikas

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 West 14th Street Tel. CHelsea 3-2583

(Tarpe 6th ir 7th Ave.) New York 11, N. Y. (Arti visų požeminių traukinių)

FIRMA SUDARĖ SPECIALĘ SUTARTĮ SU INTURISTU, MASKVOJ.

Siuntinius galima patiems atnešti asmeniškai, atsiųsti paštu, arba kitu siuntėjui patogiu būdu. Klijentai, gyveną už New Yorko ribų ir kurie atsiunčia siuntinius paštu, tuojau (atgal grįžtančiu paštu) gauna tikslų atsiųstų daiktų sąrašą ir pranešimą, kiek persiuntimas kainuoja.

Siuntiniai atydžiai supakuojami ir išsiunčiami laike 48 valandų. Po kelių dienų siuntėjas gauna iš firmos oficialų JAV-bių pašto kvitą, kuris įrodo, kad siuntinys adresatui pasiųstas.

SVARBU! Visos siuntimo išlaidos, įskaitant muitą, apmokama čia, vietoje. Jūsų artimieji ir draugai siuntinį dovaną gauna be bet kokio mokesčio.

SIUNTINIŲ PRISTATYMAS GARANTUOTAS

Pradžiugink SAVO ARTIMUOSIUS SIUNTINIU KALĖDOMS!

MUSŲ ŠUKIS: YPATINGAS DĖMESYS IR MANDAGUMAS SU KLIJENTAIS. KLIJENTŲ PATOGUMUI MUSŲ ĮSTAIGOJE NERIBOTAS PASIRINKIMAS MEDŽIAGŲ, ODOS, VAIKAMS DAIKTŲ, SKARELIŲ, ŠALIKŲ IR KITOKIŲ DAIKTŲ PRIEINAMOMIS KAINOMIS IR AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES.

Įstaiga atidaryta kasdien 9—6 val., sekmadieniais nuo 9 iki 4 val.
Informacijų klauskite: Telef.. CHelsea 3-2583

NEPAMIRŠKITE! Kad siuntinys nueitų prieš Kalėdas, jį reikia pasiųsti laike kelių ateinančių savaičių.

ŽODYNAS
A. LALIO
Lietuvių-Anglų ir Anglų-Lietuvių.

1256 Puslapiai
dvigubos špaltos

Kaina $14

Pinigus siųsti kartu su užsakymu

Dr. D. PILKA
546 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.

Ką iš tikrųjų daro NEW ERA Ir kaip ji atsirado

Sveikatos įstaigos pataria užlaikyti sveikatą daržovėmis ir vaisiais, o ne vaistais chemikalais. NEW ERA išdirbėjas pasėkmingai naudoja tą principą gamindamas mišinį galvai mazgoti iš tam tikrų vaisių. Tarp moterų eina garsas, kad vartojant NEW ERA plaukai pavirsta į šilkus ir tampa labai stiprūs. Išpurentos garbanos nesusileidžia į daugiau mėnesio laiką ir jos rašo, kad tai yra negirdėtas dalykas. Daug kas sako, stebuklingas.

Reikalaukite: $2 už 8 oz buteli. Kanadoje $2.25.

S. BITAUTAS
527 E. Exposition Denver, Colo.

BRUKNĖS LAPAI

Bruknės lapai yra vartojami nuo betvarkingo šlapinimosi, nuo akmenėlių augimo, inkstų uždegimo, puslės nedirbimo neveiklumo ir šlapinimosi kanalo. $2 sv.

Trukžolių šaknys nuo patrūkimo, pasijudinimo, skaudėjimo po krūtine, dieglių. Suteikia prakaitavimo ir atkosėjimą. Kaina . . . . . $3.00 svr.

Pelynos žole nuo plaučių nesveikumo, geltligės, karščiavimu, drugio ir nuo gumbo pasikėlimo, taiso vidurius jas geriant, duoda apetitą geresnį. Kaina . . . . $2.00 svaras.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

MES ATLIEKAM . . .
VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

Jei tamstoms reikia—

- **BIZNIO KORCIUKIŲ**
- **SPAUSDINTŲ VOKŲ**
- **LAIŠKŲ SU ANTGALVIAIS**
- **BET KOKIAI PRAMOGAI BILIETŲ**
- **PROGRAMŲ ar PLAKATŲ**

"Keleivio" spaustuvė padarys tamstoms viską ir nusiųs greičiau ir pigiau, negu kuri nors kita spaustuvė. Prašome kreiptis šiuo adresu:

"KELEIVIS"
336 East Broadway, South Boston 27, Mass

Vietinės Žinios

LDD 21 kp. susirinkimas

Lietuvių Darbininkų Draugijos narių susirinkimas bus sekmadienį, lapkričio 3 d. 3 val. po pietų Lietuvių Piliečių Draugijos patalpose.

Šiame susirinkime bus tartasi, kaip paminėti Draugijos sidabrinį jubiliejų ir apie gruodžio 1 d. rengiamą banketą. Visi nariai prašomi būtinai dalyvauti, o taipgi pasikviesti ir savo bičiulių, kurie galėtų vėliau tapti Draugijos nariais.

Sekretorius N. Jonuška

Rinks našlių karalienę

Sandaros Moterų Klubas lapkričio 3 d. 5 val. vak. Lietuvių Piliečių Draugijos salėj rengia metinį našlių banketą, kuriame bus renkama 1958 metų našlių karalienė ir karalius.

Bus skani vakarienė, gros geras orkestras. Bus ir meninė dalis. Visi maloniai kviečiami dalyvauti,

Rengimo Komisija

Vaistai kraujo spaudimui sumažinti

Du Bostono gydytojai — William Hollander ir Robert Wilkins paskelbė suradę vaistus aukšto kraujo spaudimui sumažinti. Tuos vaistus jie pavadino chlorothiazide. Tų gydytojų daryti bandymai davę labai gerų vaisių. Kitais metais, sako, tie vaistai jau bus pardavinėjami.

Tai būtų didelė pagalba žmonijai, nes vien mūsų krašte aukšto kraujo spaudimą turi apie 20 milionų žmonių.

Kur buvo jūra

Vieta aplink lietuvių bažnyčia So. Bostone ištisai W. Broadway ir toliau dabartinės jūros link buvo kitados jūra. Ilgainiui užpylė žemėmis, ir žmonės ėmė namus statytis. Taigi dabartiniai čia vadinami prodžektai—gyventojų kolonija yra statyti buvusiame jūros dugne.

Bostoniškis

Įvesdins į pareigas

Stepono Dariaus posto išrinktieji pareigūnai lapkričio 1 d. 7:30 val. vak. posto būstinėj (168 H St.) bus iškilmingai įvesdinti į pareigas. Į tas iškilmes visi maloniai kviečiami. Gali ateiti ir ne posto nariai.

Kortų vakaras Dorchestery

Dorchesterio Lietuvių Piliečių Klubas savo patalpose (1810 Dorchester Ave.) šį šeštadčienį lapkričio 2 d. 7 val. vak. rengia kortų vakarą (whist party). Bus vertingų laimėjimų ir skanių užkandžių. Visus kviečia

Komitetas

Lietuviai įveikė Brandeis

Metropolitan Chess League rungtynėse So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos pirmoji šachmatų komanda šeštadienį laimėjo prieš Brandeis Universitetą $3\frac{1}{2}$—$1\frac{1}{2}$. Rungtynės buvo piliečių draugijos klube.

Komandoje žaidė ir taškus pelnė: Gediminas Šveikauskas 1, Kazys Merkis 1, Andrius Keturakis 0, Algimantas Ivaška 1 ir Jonas Starinskas $\frac{1}{2}$.

Penktadienį, spalio 25 d. pas lietuvius buvo atvykusi Bostono kolegijos komanda, kuri rungėsi su lietuvių B komanda. Rungtynės baigėsi lygiomis $2\frac{1}{2}$—$2\frac{1}{2}$. Mūsų komandoje žaidė: Petras Kontautas 1, Alg. Ivaška (komandos kapitonas) 1, Ged. Kuodis 0, J Petronis 0 ir Edmundas Spirauskas $\frac{1}{2}$.

Šį penktadienį lietuvių B komanda vyksta pas Boylston CC, o lietuvių pirmoji šeštadienį rungsis su Cambridge YMCA, pas juos.

Praeitą sekmadienį Boston Sunday Globe "Chess Notebook" skyriuje paskelbė, kad Metropolitan Chess League vadovybėn naujai išrinkti: John Sampson, George Nute ir Kazys Merkis. Kitoje vietoje buvo pabrėžta, kad "Kazys Merkis, South Boston, is one of America's premier correspondence players."

Dėkojame

Ačiū kaliforniškiui bičiuliui Paul Arko, atsiuntusiam sveikinimą iš Meksikos sostinės ir mūsų Miami, Fla. korespondentui gerb. C. K. Braze, kuris sveikino iš Key West, Fla.

Laiškai redakcijoje

Mūsų įstaigoje yra laiškai iš Lietuvos šiems asmenims: Margaret (ar Magdalenai) Roach, O. Perekšliui ir Vincei Bušmienei. Prašome tuos asmenis laiškus atsiimti, o juos pažįstančius jiems apie tai pranešti.

Kortų vakaras Sandaroje

Sandaros Moterų Klubas šį šeštadienį, lapkričio November) 2 d. rengia kortų vakarą (whist party) savo svetainėje, 124 F St., So. Bostone. Pradžia 7:30 val. vak. Bus gardžių užkandžių. Laimėtojams dovanos. Visus kviečiame atsilankyti ir smagiai praleisti laiką.

Rengėjos

Pagerbė spaudos veteranus

Sandaros 7-oji kuopa spalio 27 d. dideliu pokyliu Lietuvių Piliečių Draugijos salėj pagerbė dar gyvus "Ateities" laikraščio steigėjus.

Į pokylį iš 10 dar gyvų laikraščio kūrėjų atvyko K. Jurgeliūnas, J. P. Tuinila, K. Prakapas, M. Venis ir K. Vileišis.

Pokylį pradėjo A. Čaplikas, pavesdamas toliau vadovauti Juozui Lekiui. Kalbėjo prof. Ig. Končius, J. Pupka iš Worcesterio ir B. Bajerčius ir, žinoma, žodį tarė visi tie, kurių garbei šis pokylis buvo rengiamas.

Į pokylį buvo žadėjęs atvykti ir "Sandaros" redaktorius M. Vaidyla, bet neatvyko, atsiuntė sveikinimo telegramą.

SLA 43 kp. nariams

Pranešama, kad šios kuopos susirinkimai įvyks **lapkričio mėn. 13 dieną** 7 val. vak., kuriame bus pranešimas iš SLA antrosios apskrities metinio suvažiavimo, **SLA vajaus reikalų** svarstymas ir kt.

Gruodžio mėn. 11 dieną, 7 val. vak. Šiame susirinkime bus vykdomi SLA Pildomosios Tarybos **Nominacijų balsavimai** ir kt.

Balsavimuose visų narių pareiga dalyvauti. Prieš susirinkimus Finansų Sekretorius priims mokesčius ir atliks kitus patarnavimus.

Susirinkimai įvyks Lietuvių Piliečių Draugijos patalpose 368 Broadway, So. Boston.

Kuopos Valdyba

Atidaroma biblioteka

Ketvirtadienį spalio 31 d. 3 val. po pietų atidaromas viešosios bibliotekos So. Bostono skyrius šalia "Keleivio" namo. Atidarymo iškilmėse dalyvaus miesto majoras John B .Hynes.

Po atidarymo iškilmių bus progos apžiūrėti knygas, o jau sekančą dieną, penktadienį nuo 9 val. ryto biblioteka bus adara publikai.

Mokės po $86

Nekilnojamųjų turtų savininkai šiemet mokės mokesčio $86 nuo kiekvieno tūkstančio turto vertės. Tokį aukštą mokestį retai kur kas moka. Jis būtų buvęs dar didesnis, jei miestui nebūtų duota 45 milionų dolerių paskola.

Per paskutiniuosius 2 metus mokestis padidėjo $16.-50 kiekvienam tūkstančiui turto vertės.

Sandariečių apskrities nauja vadovybė

Sandaros pirmos apskrities suvažiavimas, įvykęs spalio 27 d. So. Bostone Sandaros salėj, į apskrities valdybą išrinko šiuos asmenis: J. Dvareckas (pirm.), A. Čaplikas (vicepirm.), P. Miliauskas (sekr.), J. Arlauskas (ižd.),

Ta progą praleisite—kitos nebebus

Laisvės Varpo lapkričio 10 d. koncerte dainuos Stella Volanti - Končienė, buvusi Lietuvos operos solistė, kontraltas.

Spalio 11 d. jos koncertas buvo Carnegie Hall New Yorke, kuris turėjo gerą pasisekimą.

Antras nepaprastas svečias Bostone bus Stasys Baranauskas, neseniai sugrįžęs iš Italijos, kur tobulinosi dainavimo mene. Tai žymiausias mūsų dainininkas išeivijoje. Netrukus jis išvyks į Vokietiją ir dainuos Wiesbadeno operoje.

Jo koncertas Bostone yra vienas paskutiniųjų šiame krašte.

Solistams akomponuos komp. J. Kačinskas.

Grįžo Michelsonai

Stasys ir Margareta Michelsonai, kurie porą mėnesių važinėjosi po Ameriką kartu su dr. Anthony ir Blanche Kapočiais, sugrįžo kupini įspūdžių namo. Reik tikėti, kad S. Michelsonas ir šį kartą pasidalins savo įspūdžiais per "Keleivį".

Lietuvių poeziją per radiją

Spalio 31 d. 7:15 val. vak. per radijo stotį WGBH (trumpų bangų) bus skaitoma lietuvių poezija lietuvių ir anglų kalbomis,

Skaitys Dramos Sambūrio narys Algimantas Gustaitis.

Prašau remti Thomas Corighlen!

Mieli lietuviai,

Aš esu turėjęs ne vieną progą Jūsų susirinkimuose žodį tarti, esu dėkingas už man parodytą svetingumą. Dabar aš prašau visus, kurie gyvena Cambridge ar turi ten savo giminių ir draugų, balsuoti ir kitus raginti balsuoti už Thomas Corighlen į miesto tarybą. Tai yra karo veteranas, vyras be priekaištų. Aš nuoširdžiai jį remiu, jį remia ir mano giminės lietuviai.

Maurice F. McAuliffe

V. Vizgirdos paroda

Bostono studentai santariečiai spalio 26-27 dienomis Tautinės S-gos namuose surengė dailininko Viktoro Vizgirdos kūrinių parodą, kurioje buvo išstatyta 50 paveikslų , pieštų 1948-1957 metais.

Pasinaudokime savo teise

Šį antradienį lapkričio 5 d. bus renkami miestų tarybų ir mokyklų komitetų nariai. Visų piliiečių pareiga yra balsuoti. Tik nesuspratę piliečiai šita svarbia teise nesinaudoja. Lietuvių tarpe tokių neturėtų būti.

Tėvų susirinkimas

Lietuvių mokyklos mokinių tėvų susirinkimas bus šį šeštadienį, lapkričio 2 d. 7:30 val. vak parapijos salėje po bažnyčia.

Tel. JUniper 6-7209

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių Kultūrinė Radio Programa

WHIL, 1430 kilociklų Medford, Mass.

WORC, 1310 kilociklų Worcester, Mass.

Sekmadieniais

8:00 iki 8:30 val. ryto

VEDĖJAS—P. VIŠČINIS

47 Banks St.

BROCKTON 18, MASS.

The Apothecary

Lietuviška Tikra Vaistinė

Parduodame **tiktai vaistus**, išpildome gydytojų receptus ir turime visus gatavus vaistus.

Turime vaistų ir vitaminų persiuntimui į Lietuvą ir kitus kraštus, kaip peniciliną, streptomiciną, rimifoną, ir vaistų nuo reumatizmo, atraičio, strėnų gėlimo ir kitų ligų. Jei reik vaistų—eikit į **lietuvišką vaistinę.**

Sav. Emanuel L. Rosengard, B. S., Reg. Pharm.,

382a W. BROADWAY, tarp E ir F gatvių, SO. BOSTON.

Telefonas AN 8-6029

Nuo 9 ryto iki 8 val. vak. išskyrus šventadienius, ir sekmad.

DIDŽIAUSIA SIUNTINIŲ PERSIUNTIMO ĮSTAIGA NAUJOJOJ ANGLIJOJ

Parcel Department

GLOBE TRAVEL SERVICE

Ellis Buildings, Room 10 Tel. AN 8-8764

409 West Broadway So. Boston 27, Mass.

Persiunčiame Jūsų sudarytus siuntinius į LIETUVĄ ir VISAS kitas RUSIJOS valdomas sritis

iš naujų rūbų, avalynės, medžiagų, maisto, vaistų ir kitko. Visas išlaidas ir SSSR muitą apmoka siuntėjas.

Vaistus ir medžiagą galima užsakyti pigiau šioje įstaigoje. Prašykite katalogų.

Iš toliau siųskite siuntinius mūsų adresu. Pačių siunčiamų prekių svoris negali būti didesnis kaip 19-ka svarų. Įdėkite daiktų sąrašą ir aiškų siuntėjo ir gavėjo adresus. Mes, siuntinį perpakavę, pranešime Jums, kiek kainuos persiuntimo išlaidos. Įstaiga lietuviška, dėl informacijų kreipkitės lietuviškai.

Visi siuntėjai įsitikino, kad mūsų įstaiga greičiausiai patarnauja ir persiunčia siuntinius. Siuntiniai apdrausti. Siunčiame su INTURISTO įgaliojimais.

Siuntiniai priimami kasdien nuo 9 iki 5 val. vak, ketvirtadieniais nuo 9 iki 7 val. vak. ir šeštadieniais nuo 8 iki 2 val. po pietų.

Skelbimas trumpas, išsikirpkite adresą.

SAFETY HINTS from the Red Cross

Whether it's loaded or not, this six-shooter is not for little Johnny. Firearms should be kept well out of the reach of children.

Pakalbinkime draugus ir kaimynus užsisakyti "Keleivį". Kaina metams $4.

PARDUODAMI NAMAI

So. Bostone skubiai ir pigiai parduodami 2-jų šeimų namai ir krautuvės patalpos. Pajamų $1,300 per metus. Kaina tik $5,500. Skamb. CU 6-1841

Medžio, Durų, Langų

Parduodame naudoto medžio, duris, langus. Kreiptis į Mrs. Bernice Stonis. Telef. šeštad. MO 8-9306.

BUTAS NUOMAI

5 kamb. butas, su baldais ar be, baldus galima ir nupirkti. Visi patogumai, karštas vanduo, 913 East Fourth St., So. Bostone, pirmame aukšte. Nuoma $50 mėn. Kreiptis į savin. J. Brazą ten pat. (45

PARDUODU LANGUS

Parduodu medinius žiemos langus (storm windows). 17 gabalų. Plotis visų 34 coliai, o ilgis—54, 66 ir 69 colių. Prašom kreiptis adresu:
J. Stanislovaitis
22 Telegraph St. So. Boston (44

Charles J. Kay
(KUČINSKAS)
Lietuvis Plumberis
Atlieka visokius "plumbing"—aliejaus ir gazo vamzdžių įvedimo ir taisymo darbus. Kainos prieinamos. Pirm negu ką darote, paskambinkit, paklauskit mūsų kainų.
Telefonas CO 5-5839
12 Mt. Vernon, Dorchester, Mass.

RADIO PROGRAMA

Lietuvių Radio programa iš stoties WLYN, 1360 kilociklų, veikia sekmadieniais nuo 2:30 iki 3 val. dieną. Perduodamos lietuviškos dainos, muzika ir Magdutės Pasaka.

Biznio reikalais kreiptis į Baltic Florists gėlių ir dovanų krautuvę, 502 East Broadway, So. Bostone. Tel. AN 8-0489. Ten gaunamas ir "Keleivis."

Steponas Minkus.

Kas perka ar parduoda namus, ūkius, biznius kreipkitės į

Praną Lembertą
REALTOR
597 E. BROADWAY
SO. BOSTONE
Šaukit nuo 9 iki 7 v. vak.
Tel.: AN 8-7031
o kitu laiku: Tel. GE 6-2887

NAMŲ SAVININKAMS

Pentiname namus iš lauko ir vidaus; apkalame šingeliais; sutaisome pijazus ir dengiam bei taisom stogus. Prašom kreiptis:

John Petrus
14 Gartland Street
Jamaica Plain, Mass.
Tel.: JA 4-4576

APSIDRAUSK NUO LIGŲ IR NELAIMIŲ

Draudžiame nuo polio, visokių kitokių ligų ir nuo nelaimių (ugnis, audra ir kt.). Visais insurance reikalais kreiptis :

BRONIS KONTRIM
Justice of the Peace—Constable
598 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.
Tel. AN 8-1761 ir AN 8-2483

Dr. B. Matulionis
Vidaus, specialiai pleučių ir širdies ligos. Priima bet kurią dieną, iš anksto susitarus telefonu ar laišku.
Tele. 1,190, Pascoag, Rhode Island
Adresas: Memorial Hospital
Wallum Lake, Rhode Island.
Atstumas: nuo Providence—24 mylios, nuo Worcester—26 m., nuo Boston ar Brockton—50 m., nuo Thompson, Conn.—10 mylių.

DR. D. PILKA
Ofiso Valandos: nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 8
546 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
Telefonas AN 8-1320

Tel. AV 2-4026
Dr. John Repshis
LIETUVIS GYDYTOJAS
Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais: pagal susitarimą
495 Columbia Road
Arti Upham's Corner
DORCHESTER, MASS.

Tel. AN 8-2712 irba BI 4-9018
Dr. J. C. Seymour
(LANDŽIUS)
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Vartoja vėliausios konstrukcijos
X-RAY Aparatą
Pritaiko Akinius
VALANDOS: nuo 2-4, nuo 7-8
534 BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.

Tel. AN 8-2805
Dr. J. L. Pasakarnis
Dr. Amelia E. Rodd
OPTOMETRISTAI
VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 6 vakaro.
Seredomis—ofisas uždarytas.
447 BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.

A. J. NAMAKSY
REAL ESTATE & INSURANCE
409 W. Broadway
SOUTH BOSTON, MASS.
Office Tel. AN 8-0948
Res. 37 ORIOLE STREET
West Roxbury, Mass.
Tel. FA 3-5515

KETVIRTIS & CO.
—JEWELERS—
Laikrodžiai-Deimantai
Papuošalai
Elektros Prietaisai
Rūpestingai taisome laikrodžius, žiedus, papuošalus
379 W. BROADWAY
SOUTH BOSTON
Tel. AN 8-4649

FLOOD SQUARE HARDWARE CO.
Savininkas A. J. Aleksa
628 East Broadway
South Boston 27, Mass.
Telefonas AN 8-4148
Benjamin Moore Malevos
Popieros Sienoms
Stiklas Langams
Visokie Reikmenys Namams
Reikmenys Plumberiams
Visokie Geležies Daiktai

VAISTAS "AZIVA"

1—Vaistas nuo nudegimo ir nuo nušutimo vandeniu.
2—Vaistas nuo atdarų žaizdų—mostis.
3—Akių vaistas.
4—Vaistas nuo kojų niežėjimo, piršlamas, tarpupirštėms ir papirštėms.
5—Vaistas nuo galvos niežėjimo.
6—Vaistas nuo kosulio. Greit pagelbti.
Reikalaukite šitų vaistų pažymėtais numeriais. Kaina už kiekvieną numerį $1. Pinigai, čekis ar money orderis iš kalno. Adresuokit: (5-6)
Joseph Machinskas
295 Silver Street
South Boston 27, Mass.